

**Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України**

Житомирський державний університет
імені Івана Франка

Іць С. В.

**Педагогічні медіатехнології
у професійній підготовці
майбутнього вчителя іноземної мови**

Навчально-методичний посібник

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2013**

УДК 378:811.11
ББК 74.4
И 96

*Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Житомирського державного університету імені Івана Франка
від 25.01.2013 протокол №6*

Рецензенти:

- Заблоцька О.С.** – доктор педагогічних наук, доцент
Житомирського національного
агроекологічного університету
- Заброцький М.М.** – кандидат педагогічних наук, професор
Житомирського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

И 96 **Иць С.В.** Педагогічні медіатехнології у професійній
підготовці майбутнього вчителя іноземної мови:
Навчально-методичний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ
ім. Івана Франка, 2013 – 106 с., іл.

Даний навчально-методичний посібник може бути
рекомендований студентам-майбутнім вчителям іноземної
мови для формування та вдосконалення професійної
компетентності як на лекційних, практичних і
лабораторних заняттях з методики викладання фахових
дисциплін, так і на факультативах та методичних
майстернях для самостійного поглиблення знань.
Запропоновані матеріали також можуть бути корисними
для учителів загальноосвітніх навчальних закладів,
педагогів-методистів інститутів післядипломної освіти та
курсів з підвищення кваліфікації вчителів з метою
вдосконалення рівня розвитку професійної компетентності
вчителів та їхнього професійно-особистісного зростання.

УДК 378:811.11
ББК 74.4

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Розділ I. Особливості розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у новому медіаосвітньому просторі.....	8
Розділ II. Роль і місце медіаосвітніх технологій у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.....	14
Розділ III. Медіаосвітні технології як педагогічна умова ефективного формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови	20
3.1. Навчально-ситуативні медіаосвітні технології....	28
3.2. Самостійно-креативні медіаосвітні технології....	49
3.3. Імітаційно-компілятивні медіаосвітні технології	70
Розділ IV. Методичний конструктор майбутнього вчителя іноземної мови у школі із застосуванням медіаосвітніх технологій з опорою на CD.....	83
Список джерел.....	рекомендованих 104

Перелік умовних скорочень

ІМ – іноземна мова

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ЗНЗ – загальноосвітній навчальний заклад

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

- матеріал для читання, прослуховування та перегляду, представлений на компакт-диску

ПЕРЕДМОВА

Система вищої освіти в Україні формується як один з пріоритетних напрямів і ціннісних орієнтацій державності та суспільної свідомості. Проблеми освіти молодого покоління набувають особливого значення, оскільки доля майбутнього людства більшою мірою залежатиме від розвитку духовної і моральної сфери суспільства.

У Концепції загальної середньої освіти зазначена необхідність розв'язання проблеми підготовки вчителя, який усвідомлює свою соціальну відповідальність, постійно дбає про своє особистісне і професійне зростання, уміє досягти нових педагогічних цілей.

Сучасному вчителю необхідні гнучкість і нестандартність мислення, вміння адаптуватися до швидких змін умов життя, які висувають нові вимоги до професійної компетентності вчителя. У державній національній програмі "Освіта" ("Україна ХХІ століття"), наголошується, що один з головних шляхів реформування освіти полягає в необхідності "підготовки нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професійного та загальнокультурного рівня". Це зумовлено тим, що сучасним студентам – представникам нової генерації вчителів – прийдеться на практиці розв'язувати більш складні задачі, ніж їх попередникам, вони повинні бути готовими зіткнутися з проблемами постійного ускладнення змісту освіти, з потребами гарантування високого рівня освітніх стандартів, самостійної постановки і розв'язання творчих і дослідницьких завдань; безперервного оволодіння прогресивними технологіями навчання і виховання, новими досягненнями вітчизняного і зарубіжного досвіду. Їх діяльність має відбуватися в єдиному інформаційному середовищі, що передбачає раціональне використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі. Вчені підкреслюють, що в умовах переростання постіндустріального суспільства в інформаційне перед системою освіти постають нові завдання, пов'язані з виробленням педагогічної стратегії в умовах масової комп'ютеризації та інформатизації всіх аспектів життя.

Входження України до європейського освітнього, культурного та економічного простору, інтеграція з європейськими країнами, інтернаціоналізація ділових стосунків у різноманітних сферах діяльності людини диктує нове соціальне замовлення суспільства в галузі освіти, зокрема якості володіння випускниками середніх

загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) іноземною мовою (ІМ). Головною метою навчання іноземної мови в ЗНЗ є формування особистості, яка увібрала б у себе досвід рідної та іншомовної культури, оволоділа б інноваційними комп'ютерними технологіями і була б готова до життя та праці в новому інформаційному суспільстві.

Процес інформатизації, який відбувається у мовній освіті, передбачає не просто використання інформаційних технологій у традиційному навчанні, а перед усім кардинальну перебудову усієї системи, зміну структури та організації навчального процесу, формування інших методологічних та дидактичних основ, розробку нових педагогічних інноваційних технологій навчання.

В ХХІ столітті, людина будь-якого покоління оточена інформацією, яка поступає з різних медіаджерел: радіо, телебачення, Інтернету. Різноманітна медіаінформація, без сумніву, накладає відбиток на людину, формує його точку зору, сприяє становленню його життєвої позиції. Це в повній мірі відноситься і до вчителя іноземної мови, тому підсумовуючи вищесказане ми прийшли до висновку, що використання медіаосвітніх технологій, які показують нові можливості міжособистісного взаєморозуміння в процесі засвоєння навчального матеріалу, являється однією з ключових складових професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ. Вчитель ІМ, як ніхто з інших вчителів, має доступ до автентичних медіаматеріалів, а значить грамотно і вміло зможе скористатися цією можливістю для пошуку та одержання знань, необхідної інформації, її зберігання та передачі і саме головне зможе вільно орієнтуватися в новому інформаційному просторі.

Метою даного навчально-методичного посібника є знайомство майбутнього вчителя іноземної мови з медіаосвітніми технологіями різного типу та демонстрація їх використання у вдосконаленні своєї майбутньої професії.

Даний навчально-методичний посібник складається з чотирьох розділів, контрольних питань і списку літератури.

У **першому** розділі детально розглядаються особливості розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у новому медіаосвітньому просторі.

У **другому** розділі поданий детальний опис медіаосвітніх технологій як засобу ефективного формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, їх роль і

місце у підвищені мотивації студентів у процесі професійної підготовки студентів у стінах вузу.

У **третьому** розділі представлений каталог медіаосвітніх технологій для формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, які ми класифікували на навчально-ситуативні, самостійно-креативні та імітаційно-компілятивні медіаосвітні технології з різними видами опор: візуальні, аудіо та аудіо-візуальні. Розроблені технології, на нашу думку, дадуть змогу майбутньому вчителю не тільки вдосконалити власну професійну компетентність, але й побачити загальні підходи до інтегрованого навчання учнів.

Четвертий розділ містить методичний конструктор медіаосвітніх технологій для використання майбутнім вчителем у навчанні іноземної мови у школі. Необхідні матеріали (аудіо-фрагменти, відео-фрагменти, додаткова інформація) для роботи з медіаосвітніми технологіями розташовані на компакт-диску, позбавляючи від необхідності шукати матеріал самостійно.

Розуміння і засвоєння матеріалу перевіряється питаннями для самоконтролю.

До списку **літератури** включено такі діючі підручники з англійської мови, з яких були взяті навчальні матеріали для медіаосвітніх технологій і ряд інших джерел, на які спирається автор і використовує для ілюстрації професійно-методичних ситуацій.

Навчально-методичний посібник, що пропонується орієнтований, насамперед, на майбутніх вчителів іноземної (англійської) мови, але в тематиці представлених медіаосвітніх технологіях відображені міжпредметні зв'язки з іншими гуманітарними дисциплінами, що уможлиблює його використання в роботі з майбутніми вчителями гуманітарного профілю інших спеціалізацій.

Розділ I.

Особливості розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у процесі використання медіаосвітніх технологій

Стаття 34 Конституції України визначає "Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір" [1]. Саме на процес формування конкурентоздатного фахівця впливає інформація, отримана з різних джерел. Однак досить часто періодичні видання, програми радіо, кіно, телебачення, сайти мережі Інтернет пропонують дезінформацію з метою зацікавлення, маніпуляції, залучення великої аудиторії. Спостерігається негативний вплив системи засобів масової інформації на розвиток та професійне становлення студентів. У цьому випадку досить важко змінити, переробити пресу та інші медіатехнології, тому потрібно "змінити" аудиторію, слухачів, глядачів, у тому числі майбутніх учителів, під впливом яких формується світогляд молодого покоління.

Питаннями формування професійно-педагогічної підготовки пов'язаний цілий ряд досліджень у нас та за рубежом. У психолого-педагогічній літературі накопичено чималий досвід з проблеми компетентності, яка була висвітлена у наукових працях В.А. Адольфа, Н.М. Бібік, Т.Г. Браже, Є.В. Бондаревської, С.В. Будака, А.О. Вербицького, С.Г. Вершловського, Б.С. Гершунського, Н.І. Запрудського, Н.В. Кузьміної, А.В. Хуторського, А.Д. Щекатунової та ін. [4, 5, 6, 7]. У роботах цих авторів компетентність пов'язується з рівнем освіченості фахівця і його загальнокультурною компетентністю, а також розглядається як складна система, що включає знання, уміння, навички та професійно-важливі якості спеціаліста. Вони наголошують на необхідності розробки проблеми підвищення професійної компетентності вчителя в умовах багаторівневої професійної освіти.

Інші дослідники (В.П. Безпалько, А.О. Вербицький, М.В. Кларін, Я.Л. Коломинський, Г.К. Селевко та ін. [8, 9, 10]) пов'язують рішення проблеми професійного розвитку з

технологічною організацією навчання. Учені (М. Волошина, О. Дахін, Б. Ельконін, А. Михайличенко, П. Третяков, С. Шишов) розглядають цю категорію як складний багатовимірний феномен, (В. Бездухов, А. Маркова, С. Мишина, О. Правдіна) розкривають зміст цієї категорії, (В. Введенський, В. Болотов, В. Серіков) займаються моделюванням процесу її формування, (І. Зімня, Г. Селевко, П. Третяков, Т. Шамова) визначають ключові компетентності, (Б.В. Авво, А.Л. Андрєєв, Ю.В. Верданян, О. Гура, А.Г. Карпова, С. Козак, О. Мармаза, Л.М. Мітіна, І.Р. Міщенко, Т. Сорочан, Л. Троєльнікова) займаються проблемами формування компетентності у майбутніх фахівців.

Професійну компетентність розглядають як одну з сходинок професіоналізму, тобто як систему знань, умінь і навичок, способів діяльності, психологічних якостей, необхідних вчителю для здійснення педагогічної діяльності, виокремлюючи у структурі компетентності певний набір компонентів (С.Б. Єлканов, В.І. Журавльов, І.А. Зазюн, В.Ю. Кричевський, А.К. Маркова, В.М. Миндикану, Т.В. Новикова, В.В. Радул, Н.Ф. Тализіна), як ідею імітаційного моделювання задачної структури педагогічної діяльності (В.О. Сластьонін, Л.Ф. Спирін, Г.І. Саранцев, О.І. Міщенко).

Хоча ця проблема посідає вагоме місце у педагогічних дослідженнях, багато її аспектів ще не отримали належного рішення, зокрема не розглянуте питання розробки ефективних умов професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ засобами медіаосвіти, не визначено медіаосвітні технології, які були б необхідними та достатніми для успішного професійного становлення майбутнього вчителя, не визначена специфіка професійної підготовки саме вчителя ІМ у новому медіаосвітньому просторі та ін.

Треба зазначити, що велика частина педагогів використовує медіа як засіб наочності, перевірки знань, методичного обладнання, не маючи достатніх уявлень про існування інших функцій і можливостей у соціальних, моральних, психологічних, художніх, інтелектуальних аспектах (формування уваги, пам'яті, естетичного смаку, пізнавальної активності тощо).

Таким чином, маємо підстави стверджувати, що існуючий вітчизняний та зарубіжний досвід розвитку педагогічної думки свідчить про **актуальність** потреби у розробці теоретичних основ і практичних шляхів формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов та підготовки його до роботи

в умовах інформаційного суспільства, в тому числі в світі медіатекстів.

Особлива роль у процесі засвоєння медіаосвіти належить вчителям іноземних мов, так як саме вони мають доступ до медіаджерел на іноземній мові. У майбутніх учителів іноземних мов повинне розвиватись критичне мислення, відношення до отриманої з різних джерел інформації, і саме **медіаосвіта** сприяє формуванню медіаграмотності майбутніх учителів іноземних мов, вмінням аналізувати медіаінформацію отриману з різних джерел.

Медіаосвіта як важливий напрям в освітянській галузі багатьох країн виникла кілька десятиріч тому і отримала не лише теоретичне осмислення й методологічне обґрунтування, а й набула широкого застосування.

Починаючи з 60-х років ХХ століття ЮНЕСКО активно підтримує і просуває у всьому світі концепцію медіаосвіти, яка розглядається як процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації з ціллю формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних можливостей критичного мислення, уміння повноцінного сприйняття, інтерпретації аналізу і оцінки медіа текстів, навчання різним формам самовираження за допомогою медіатехніки [2].

У педагогічній літературі описані два підходи щодо визначення самого терміна "медіаосвіта". Вчені Російської школи (Федоров О.В., Шариков А.В., Рижих Н.П., Хижняк І.М., Строганова Т.В. та ін.) вважають, що "медіаосвіта – це напрям педагогіки, що забезпечує вивчення закономірностей масової комунікації (преси, ТБ, радіо, кіно, відео тощо)". Основними завданнями такої медіаосвіти є підготовка нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, сприйняття, розуміння, усвідомлення наслідків впливу різної інформації, навчання способів спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів. Прихильники іншого підходу (Дж. Грипсруд, Д. Букінгем, Д. Шретер, Дж. Сефтон-Грін та ін.) вважають що, медіаосвіта – це процес розвитку особистості посередництвом і матеріалами засобів масової комунікації: преси, радіо, телебачення, кіно, Інтернет, інших мультимедійних комп'ютерних систем. У цьому випадку головне завдання медіаосвіти – поставити ЗМІ на службу людям, взяти з них найцінніше, а також активно брати участь у створенні власних медіапродуктів.

Аналіз обох напрямків показує, що основне завдання медіаосвіти: "підготувати нове покоління до життя у сучасних інформаційних умовах, до сприйняття різної інформації, навчити людину розуміти її, осмислювати наслідки її впливу, оволодівати засобами спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів" [3, с.555].

У більш нових трактуваннях медіаосвіти наголос все частіше робиться на формуванні в аудиторії ЗМІ здатності до активного, осмисленого засвоєння медійного змісту, заснованого на знаннях про сутність, специфіку і цілі масових комунікацій. Все більше уваги надається розвитку самостійного критичного мислення стосовно засобів масової інформації, надбанню практичних навичок у виявленні неправдивих повідомлень і спотворень інформації, виробленню стійкого імунітету до маніпулятивного впливу мас-медіа, збагаченню соціального досвіду аудиторії в практиці спілкування з друкованою й електронною продукцією. У даному випадку медіаосвіта покликана формувати культуру раціонального освоєння медійного змісту, розвивати соціальну активність громадян.

Проаналізувавши всі існуючі методи, ми дійшли до висновку, що медіаосвіта як процес навчання і самонавчання особистості за посередництва засобів масової інформації / комунікації (ЗМК), має передбачати:

1) навчання масовокомунікаційної діяльності (створення масмедійних продуктів – періодичних видань, фільмів, кліпів, радіопередач тощо) на курсах і в гуртках;

2) безпосереднє використання продукції галузевих ЗМІ для підвищення фахового рівня;

3) опосередковане використання продукції ЗМІ у навчальному процесі з метою поліпшення професійних знань (з мови);

4) використання ЗМІ як засобу відпочинку або задоволення своїх потреб.

У медіаосвіті цілком змінюється навчальний процес: його форма, структура, способи і засоби навчання, методи і методики передачі знань. Істотно змінюється і форма подачі навчального матеріалу. У такій освіті використовується багато носіїв інформації (кіно-, теле-, відеофільм, CD-ROM, DVD, телепрограма, сайт Інтернету тощо). З'явилися нові форми передачі знань: інтерактивні тексти і гіпертексти, аудіовізуальні засоби (реальна кольорова палітра, тривимірна графіка, мультимедійні

компоненти), комп'ютеризовані практикуми, інтерактивна, мультимедійна або віртуальна допомога, компакт-диски, електронні кейси тощо. Всі ці засоби надають людині можливість індивідуального спілкування з екраном, дозволяють отримати додаткову інформацію в інтерактивному режимі, на різних мовах, ефективно впливають на розвиток її пізнавальних здібностей та можливостей.

Ми вважаємо, що у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови, відповідно підібрані медіальні програми формують позитивне світосприйняття, розвивають емоційну сферу, формують характер, розширюють інтелект й забезпечують загальнокультурне зростання особистості майбутнього вчителя. Крім того, за допомогою медіальних програм формуються уміння бачити й аналізувати проблеми, володіння необхідним багажем знань й розвитком критичного мислення, а також рівень сформованості медіакультури. Власне медіакультура охоплює систему рівнів розвитку особистості, здатної сприймати, аналізувати, оцінювати медіаінформацію, займатися медіатворчістю, засвоювати нові знання в галузі медіа.

Тільки тоді, коли всі розглянуті вище засоби формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови будуть враховані, тоді можна буде вирішити цілі, проголошені в оновленій вищій освіті.

Питання для самоконтролю:

1. Які вимоги висуваються до сучасного вчителя іноземної мови?
2. Які цілі ставляться перед професійною підготовкою майбутнього вчителя ІМ?
3. Що є стрижнем професійної підготовки вчителя ХХІ століття?
4. Що сприятиме формуванню професійної компетентності майбутнього вчителі ІМ у новому інформаційному просторі?
5. Що таке медіаосвіта?
6. Яке основне завдання медіаосвіти?
7. Якими можуть бути результати медіаосвіти?
8. Як змінюється навчальний процес у медіаосвіті?

Література до розділу:

1. Конституція України // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> від 9.03.2012.
2. Зазнобина Л. С. Стандарт медиаобразования, интегрированного в гуманитарные и естественнонаучные дисциплины начального общего и среднего общего образования [Электронный ресурс] / Л. С. Зазнобина. – Режим доступу : <http://www.mediaeducation.ru/publ/standart.shtml> від 9.03.2012.
3. Российская педагогическая энциклопедия. Т. 1 / Гл. ред. В. В. Давыдов. – М.: Большая российская энциклопедия, 1993, с. 555.
4. Адольф В.А., Ильина Н.Ф. Инновационная деятельность педагога в процессе его профессионального становления / Агентство образования адм. Краснояр. края, Краснояр. краев. ин-т повышения квалификации и проф. переподгот. работников образования. – Красноярск: Поликом, 2007. - 190 с.
5. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / Бібік Н.М., Ващенко Л.С., Локшина О.І., Овчарук О.В., Паращенко Л.І., Пометун О.І., Савченко О.Я., Трубачева С.Е. / Під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.
6. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. - М., 1990. – 119с.
7. Хуторской В.А. Системно-деятельностный подход в обучении: Научно-методическое пособие. – М.: Издательство «Эйдос»; Издательство Института образования человека, 2012. – 63 с.
8. Беспалько В.П. О возможности системного подхода в педагогике [Текст] / В.П.Беспалько // Педагогика. - 1990. - № 7. - С. 7-13.
9. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: [Метод. пособие] / Андрей Александрович Вербицкий. – М.: Высшая школа, 1991. – 207с.
10. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т. 1. М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.

Розділ II.

Роль і місце медіаосвітніх технологій у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови

Проблема сучасних освітніх технологій – це пошук підстав, які дозволяли б відрізнити стандартні (використовуються для вирішення завдань більш глибокого засвоєння змісту конкретних навчальних предметів) технології від технологій більш творчого характеру, що розвивають самостійність мислення суб'єкта навчання. В останні роки з'явилася потреба в технологіях рефлексивного характеру, метою і кінцевим результатом яких є оволодіння суб'єктом способами самого рефлексивного мислення, надпредметними когнітивними вміннями, які б в подальшому входили в інтелектуальний апарат особистості і застосовувалися в процесі самостійних пошуків і відкриттів. Важливою якістю даних технологій є їх рефлексивність, так як вони засновані на особистісних механізмах мислення: усвідомлення, самокритика, самооцінка та ін., тому найбільш цікавими у цьому контексті нам представляються медіатехнології, які сприяють розвитку критичного мислення майбутнього вчителя, формують культуру його мислення, самостійність, інтелектуальні вміння та підсилюють рефлексивні механізми в освітній діяльності в новому медіаосвітньому просторі. Вслід за Малинецким Г.Г., Маненковим С.К., Мітіним Н.А., ми визначаємо ці технології як **метакогнітивні медіаосвітні технології** [1].

Наш досвід роботи у ВНЗ показує, що досить часто викладачі не мають чіткого уявлення чим відрізняються традиційні методи використання відео, аудіо, преси, ІКТ на заняттях з іноземної мови від прийомів, які застосовують відео, аудіо, пресу, ІКТ як медіатехнології. Виникають протиріччя між необхідністю оновлення педагогічного процесу навчання іноземної мови в умовах медіареволюції, з однієї сторони, та непоінформованістю ряду педагогів про методикау використання відео-, аудіо-, печатних матеріалів як компонента медіаосвіти в процесі навчання іноземної мови, з іншої.

Перш за все, ми вважаємо за необхідне визначити відмінності між прийомами використання відео, аудіо, преси, ІКТ

як традиційного засобу навчання і способами використання відео, аудіо, преси, ІКТ як засобу медіаосвіти в процесі формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ.

Впровадження відео, аудіо, ІКТ в педагогічний процес – явище не нове, адже педагогічна наука, як показав аналіз літератури, вже накопила досвід застосування навчального відео, аудіо, ІКТ та телевізійних програм. В роботах В.Д. Аракіна [2], Т.Г. Голенопольського [3], В.І. Іванової-Циганової [4] та інших вчених розкриті можливості навчального кіно та телебачення на уроках іноземної мови та вивчені резерви аудіовізуальної інформації з точки зору навчання іншомовному спілкуванню.

Розглянемо які цілі та завдання ставить педагог, використовуючи відео, аудіо, ІКТ та телевізійні програми як традиційний допоміжний засіб навчання іноземної мови в вузі: розвиток умінь аудіювання у природньому контексті; збагачення словникового запасу; розвиток умінь опису та переказу; стимулювання спілкуванню або дискусії; надання ситуацій для відтворення у класі (наприклад, рольова гра); демонстрація комунікативної сторони мови через вивчення міміки, жестів (відео) чи пауз (аудіо).

У процесі виконання перерахованих завдань, не використовується одна з найважливіших можливостей відео, аудіо, преси, ІКТ, а саме розвиток медіакомунікативної обізнаності майбутніх вчителів ІМ. Завдання, які лише направлені на розвиток лексичних, діалогічних, монологічних, соціокультурних навичок, досягають лише навчальної мети предмета "Іноземна мова", а не розвивають особистість у єдності всіх її сторін і властивостей.

Головна перевага медіаосвітніх технологій порівняно з традиційними полягає в тому, що вони:

- дозволяють дистанційно керувати процесом навчання іноземним мовам, в умовах експоненційного розвитку інформаційного простору, забезпечуючи коадаптації медіа та освітнього просторів в педагогічному процесі з метою "усунення" географічних і часових перепон для іншомовного опосередкованого спілкування в умовах безмежності, багатомовності та полікультурності;
- забезпечують навчання необхідним навчальним інструментарієм, інформацією та комунікацією, стимулюючи його високу особистісну включеність у діяльність самонавчання;

- спрямовані на співрозвиток іншомовної комунікативної компетенції та медіакомпетентності і, як результат, сприяють формуванню медіакомпетентності учня.

Проблему застосування медіаосвітніх технологій у навчально-виховному процесі досліджували зарубіжні та вітчизняні науковці. Зокрема, естетичне виховання молоді засобами кіномистецтва (О.В. Федоров), розвиток та функціонування медіапедагогіки, медіадидактики та медіавиховання (Г.В. Онкович), формування критичного відношення до отриманої з різних джерел негативної інформації (Б.В. Потятиник), розвитку мас-медійних навчальних технологій у середніх закладах освіти США (С.П. Шумаєва), педагогічні умови застосування медіаосвіти у процесі професійної підготовки майбутніх учителів (Ю.М. Козаков), використання аудіовізуальних медіа у класі (К. Тайнер), використання методичної концепції "навчання з залученням" (Б. Мінз) та ін.

Однак наукових робіт у вітчизняному педагогічному дискурсі з питань взаємозв'язку медіаосвітніх технологій та професійною підготовкою майбутнього вчителя іноземної мови, на жаль, не виявлено, тому дослідження медіаосвітніх технологій являється актуальним і вчасним, тому ми досліджуємо особливості застосування як традиційних медіаосвітніх технологій (періодичних видань, радіо, кіно, телебачення, мережі Інтернет), так і новітніх інформаційних медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови.

В педагогічній літературі "технологія" визначається як система стратегій, що об'єднують прийоми навчальної роботи за видами навчальної діяльності незалежно від конкретного предметного змісту. Базова модель ("виклик - осмислення - рефлексія") задає не тільки певну логіку побудови заняття, але також послідовність і способи поєднання конкретних технологічних прийомів. Це дозволяє говорити про універсальний, надпредметний характер запропонованих технологій.

Якщо в майбутнього вчителя ІМ не сформована система засобів і конкретних розумових дій, достатніх для того, щоб він діяв самостійно в потрібному напрямку, він опиняється в ситуації, коли йому нізвідки чекати допомоги. Необхідна модель суб'єкт-суб'єктного навчання, в якій викладач виконує роль радника і помічника, орієнтація на потреби й інтереси майбутніх вчителів.

Саме медіаосвітні технології визначають роль викладача як зразка для наслідування, демонстратора процесів мислення, пізнання і роль студента, якому слід почерпнути з цих демонстрацій якийсь набір прийомів і методів, які він зможе використовувати при конструюванні своїх власних знань. Рефлексивний аналіз проблем, освоєний студентами, є необхідною умовою вироблення у них прийомів самостійної постановки задач, гіпотез і планів рішень, критеріїв оцінки отриманих результатів. Тим самим розвивається здатність майбутніх вчителів до саморегуляції навчальної діяльності та до самоосвіти в цілому.

Тому цілком зрозуміло, чому медіаосвітні технології, виокремилися в окрему частину педагогіки – медіадидактику, що розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науково обґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів та опорою на мас-медіа. Роль подібних технологій – втілювати принципи гуманізації освіти, сприяти підвищенню інтелектуального, культурного, духовного, морального рівня майбутнього фахівця. Нами було експериментально доведено, що медіаосвітні технології допомагають майбутнім вчителям іноземної мови точніше визначити своє місце в системі суспільних відносин, вибрати бажане соціальне становище, сприяють становленню особистості студентів, дозволяють їм стати активними членами суспільства, озброюють їх необхідними знаннями, формують світогляд і розвивають творчі здібності [5, с. 350].

Для ефективного професійного розвитку майбутнього вчителя ІМ ми виділили наступні способи застосування медіаосвітніх технологій:

- як засіб доступу до автентичних матеріалів, причому можливе застосування як більш старих технологій (телебачення, відео і аудіоплеєри), так і нових розробок (mp3-плеєри, Інтернет-планшети, dvd-технології), які дають більший контроль над інформацією;

- як інструмент обробки інформації для полегшення її використання (підстрочний переклад, морфологічний аналіз тощо);

- для забезпечення гнучкості інформації, її "підстроюваності" під майбутнього вчителя ІМ (гіпертекстові технології);

- як засіб спілкування з носіями мови за допомогою електронної пошти, чатів, аудіо / відео конференцій тощо;
- як засіб спілкування "людина-штучний інтелект";
- для тренування вимови і аудіювання (системи генерації та розпізнання мови);
- як засіб контролю та корекції помилок (засіб перевірки граматики та правопису, системи розпізнавання мовлення).

Виокремленні нами засоби можуть бути використані як на практичних заняттях з педагогіки, психології та методики викладання іноземних мов під керівництвом викладача, так і в самостійній роботі студентами у центрі самопідготовки, який дає йому можливість удосконалювати власні професійні знання, навички та вміння.

Ефективність використання медіаосвітніх технологій була перевірена на заняттях з методики викладання англійської мови та літератури Житомирського державного університету імені Івана Франка. Наш досвід роботи у ВНЗ показав, що комплексне використання розроблених нами медіаосвітніх технологій мотивує майбутніх вчителів до опанування своєї професії, дає їм можливість глибоко і всесторонньо сформувати уміння і навички, яких не вистачає, вчить раціонально використовувати засоби медіаосвіти у своїй професійній діяльності, критично ставитися до отриманої інформації, вміти аналізувати та розпізнавати медіатексти, ознайомитися з новими тенденціями та підходами у викладанні свого предмета, удосконалити знання педагогічного розвитку особистості, активізувати та мотивувати студентську навчально-пізнавальну діяльність.

Таким чином, інноваційні медіаосвітні технології виступають як ефективний дидактичний засіб формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови, оскільки вони готують до життя в умовах інформаційного суспільства та істотно насичують отримання різноманітних матеріалів через використання можливостей Інтернет-ресурсів у відповідності з провідними дидактичними принципами наочності, доступності, науковості, зв'язку з життям, через урахування індивідуально-вікових особливостей школярів, актуальності й новизни інформації.

Питання для самоконтролю:

1. Які проблеми сучасних освітніх технологій існують у навчальному процесі?
2. Що значить "метакогнітивні медіаосвітні технології"?
3. Чим відрізняються традиційні методи використання відео, аудіо, преси, ІКТ на заняттях з іноземної мови та практичних занять з педагогіки, психології від прийомів, які застосовують відео, аудіо, пресу, ІКТ як медіатехнології?
4. Які цілі та завдання ставить перед собою педагог, використовуючи відео, аудіо, ІКТ та телевізійні програми як традиційний допоміжний засіб навчання іноземної мови в вузі?
5. Яка основна перевага медіаосвітніх технологій у порівнянні з традиційними технологіями?
6. Які способи застосування медіаосвітніх технологій в навчанні іноземної мови Ви можете назвати?
7. Як і де можуть бути використані медіаосвітні технології?

Література до розділу:

1. Малинецкий Г.Г., Маненков С.К., Митин Н.А. Когнитивные центры как информационные системы для стратегического прогнозирования. М: Препринт ИПМ, № 46., – 2010.
2. Аракин В.Д. Методика работы над практическим курсом английского языка / В.Д. Аракин, Е.П. Кириллова, М.А. Соколова. – М.: Высшая школа, 1984. – 263 с.
3. Голенпольский Т. Г. "Американская мечта" и американская действительность [Текст] / Т.Г.Голенпольский, В.П.Шестаков. - М. : Искусство, 1981. – 208 с.
4. Иванова-Цыганова В.И. Некоторые приемы обучения устной речи на основе монтажных форм кинодиалога. Сб. ст. : Обучение иностранным языкам в высшей школе / Отв. редактор М.К. Бородулина, Н.Я. Гез. - М. : МГПИИЯ им. М. Тореза, 1972. № 6. – С. 86-92.
5. Шмырова О.В. Анализ процесса учебного взаимодействия преподавателя и студента при обучении иностранному языку // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 101. – Чернігів: ЧНПУ, 2012. – С. 7-9.

Розділ III.

Медіаосвітні технології як педагогічна умова ефективного формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови

В педагогічній літературі існують різні класифікації медіа. Вони визначаються критеріями, які покладені в їхню основу. Розглянемо *соціально-педагогічну класифікацію* медіа, в основі якої лежить поділ: **за участю аналізатора** (візуальні (друк, малюнок, комп'ютерна графіка), аудитивні (звукові) (звукозапис), аудіовізуальні (кінематограф, телебачення, відео, Інтернет), **за типом основного засобу медіа** (преса, радіо, кіно, телебачення, відео, комп'ютерні мережі та ін.), **за каналом сприйняття** (аудіо, відео, аудіовізуальні, знакові – текстові, графічні), **за місцем використання** (домашнє, робоче, транспортне та ін.), **за змістом інформації, напрямку соціалізації** (ідеологічне, політичне, морально-виховне, пізнавально-навчальне, естетичне, екологічне, економічне), **за функціями та цілями використання** (одержання інформації, освіта, спілкування, розв'язання проблем, розвага, соціальне управління), **за результатом впливу на особистість** (розвиток світогляду, самопізнання, самовиховання, самонавчання, самоствердження, самовизначення, регуляція стану, соціалізація), **за режимом використання** (індивідуальне, парне, групове) [1].

Оскільки ми маємо справу з професійною підготовкою майбутнього вчителя ІМ, ми вважаємо за необхідне класифікувати технології за трьома основними групами в залежності від виду мовленнєвої діяльності, покладеної в її основу, оскільки одна з основних засад професійної підготовки вчителя ІМ – формування в нього всіх складових комунікативної компетенції, в тому числі мовної та мовленнєвої. Таким чином, запропонована нами класифікація складається з 3-х груп медіатехнологій:

- навчально-ситуативних;
- самостійно-креативних;
- імітаційно-комп'ютерних.

Всередині кожна з груп представлена візуальними, аудіо та аудіо-візуальними технологіями, в залежності від каналу по якому поступає медіаінформація.

У процесі професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов технології медіаосвіти передбачають залучення до навчального процесу як традиційних засобів масової інформації (періодичні, професійно-орієнтовані, фахові, спеціальні, науково-методичні видання, радіо, телебачення, кіно тощо) так і засоби новітніх інформаційних технологій, а саме – програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки; використовують також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації [2].

Під час професійної підготовки у ВНЗ майбутні вчителі іноземної мови повинні отримати набір знань, умінь та навичок роботи із періодичною пресою професійно; виділяти та аналізувати відповідні програми телебачення, глобальні інформаційні мережі, вміти користуватися основними сайтами мережі Інтернет, вести осмислений пошук необхідної інформації та аналізувати її. Все це надасть принципово нові можливості для пізнавальної та творчої самореалізації вчителя.

Ми вважаємо, що удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови передбачає відбір:

- пізнавально-інформаційних фільмів та кіноеккурсів, відповідно до навчальної програми;
- ресурсів мережі Інтернет, що дозволяють викладачу ефективно користуватися ними під час занять у режимі on-line або off-line;
- комп'ютерних програмно-методичних комплексів, однією з безперечних переваг яких є досить проста і доступна форма (навіть для новачків у комп'ютерному світі) та надання складного комплексу інформації: текст, звук і візуальний ряд;
- програмно-апаратних комплексів (одним з таких комплексів є "Інтерактивна дошка"), які мають властивості традиційної шкільної дошки, з більшими можливостями графічного коментування екранних зображень, що дозволяє збільшити навчальне навантаження під час викладання предмета в аудиторії, забезпечує ергономічність навчання, сприяє креативному навчанню, побудованому на "аудіовізуальному діалозі".

З нашої точки зору, правильний вибір та інтеграція медіатехнологій у професійну підготовку майбутнього вчителя іноземної мови дозволять досягти цілей медіаосвіти, пов'язаних з уміннями студентів знаходити, готувати, передавати й отримувати необхідну інформацію.

Однак, для того щоб медіаосвітні технології стали дієвим засобом формування професійної компетентності, необхідні певні педагогічні умови формування даної компетентності.

Ми визначаємо педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови як **комплекс**, спрямований на створення медіаосвітнього середовища навчання як інноваційного способу організації процесу навчання, що характеризується опосередкованими діалоговими відносинами між суб'єктами різних культур. Аналіз педагогічних досліджень дозволив нам виокремити такі умови: **тематичні, психолого-педагогічні, організаційно-педагогічні, організаційно-дидактичні та мотиваційні умови**.

Представлена класифікація умов є узагальненою і дозволяє в цілому оцінити характер тієї чи іншої умови, необхідної для розглянутого процесу. Виявлені умови неминуче інтегруються одна з одною, утворюючи комплексну єдність різноманітних за своєю природою педагогічних обставин, спрямованих на організацію медіаосвітнього середовища навчання для реалізації процесу формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Розглянемо умови, необхідні та достатні для до професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ.

Тематичні умови професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ визначаються як сукупність форм, методів, засобів навчання, які спрямовані на засвоєння змісту предметів та формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. Крім цього такі умови характеризують процес формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови як відкриту систему, яка допускає можливість її перегляду, переосмислення, уточнення, доповнення, застосування новітніх досягнень педагогічної науки і змін потреб особистості учнів. Вони припускають оновлення змісту ряду фахових дисциплін, наприклад "Практичний курс іноземної мови", "Методика викладання зарубіжної літератури", "Методика викладання іноземної мови" та ін. за рахунок включення медіаосвітнього компонента на основі відбору змісту навчального матеріалу,

спрямованого на формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови. Дуже часто зміст будь-якого підручника не завжди містить інформацію, яка відображає потреби оволодіння іноземною мовою та культурою, тому необхідні додаткові матеріали, які б доповнили б знання майбутніх вчителів по предмету. З цією метою, в робочі програми навчальних дисциплін доцільно внести питання, відповіді на які студент міг би знайти завдяки медіаосвітнім технологіям.

Так до **тематичних умов** формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов засобами медіаосвіти ми відносимо:

- оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країни, мова якої вивчається;
- залучення до діалогу культур (іншомовної та рідної);
- використання іншомовної культури як засобу пізнання й розвитку культури особистості;
- вивчення логіки дисципліни, послідовності засвоєння майбутніми вчителями іноземної мови розділів та модулів спецкурсу "Технології медіаосвіти в професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови";
- співвідношення методів, форм і засобів навчання зі змістом курсу "Іноземна мова";
- поступове впровадження навчальних програмних засобів та інноваційних методів викладання у процес навчання;
- передбачення варіантів проведення інтегрованого медіаосвітнього заняття у якому медіаосвіта інтегрована у традиційну дисципліну, відповідно до вимог навчання, визначення форми його проведення;
- підготовку технічних засобів навчання на кожне заняття;
- виконання навчально-пізнавальних завдань професійної спрямованості різної спеціалізації;
- систематизацію знань та відповідних комунікативних умінь і навичок майбутніх вчителів іноземних мов із вивченої теми;
- проведення підсумкової роботи після вивчення кожної теми, порівняння очікуваних та наявних результатів.

Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ мають на увазі мотивацію навчальної діяльності, формування ціннісних орієнтирів студентського колективу, індивідуалізацію та диференціацію

навчання, встановлення взаємодії "викладач-студент", актуалізація системи моніторингу фахової підготовки. Вони включають діагностику розвитку студентів на кожному навчальному занятті, створюють систему стимулювання і позитивної мотивації, атмосфери співпраці та співучасті між усіма учасниками освітнього процесу; сприяють формуванню критичного мислення майбутніх вчителів іноземних мов.

Дані умови також мають враховуватись у процесі створення медіаосвітніх педагогічних занять методичної системи навчання. Психолого-педагогічні умови є актуальними для процесу професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов, так як сприяють формуванню поряд з необхідними знаннями, уміннями, навичками і особистісних якостей майбутнього фахівця разом з загально-педагогічними характеристиками. Вчитель іноземної мови має ряд особливостей, так як він є мовленнєвим та інформативним партнером для своїх учнів та ретранслятором культури країни, мову яку він має викладати у своїй школі та власником цінних умінь, тому медіаосвітні технології дозволяють йому/їй критично осмислювати зростаючу по різних каналах інформацію, класифікувати її в залежності від індивідуалізації потреб учнів, визначати цінність того чи іншого матеріалу і коректувати свою роботу з ними.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу встановити такі **психолого-педагогічні умови**:

- створення сприятливих психологічних умов професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мов на практичних заняттях з практики усного та писемного мовлення, а також на практичних заняттях з методики викладання ІМ;
- стимулювання розвитку мотивів професійного становлення майбутніх вчителів іноземних мов;
- прагнення самоаналізу, самооцінювання та самовдосконалення власної професійної компетентності;
- формування внутрішньої мотивації самостійного поповнення професійно-гностичних знань;
- самоконтроль над рівнем сприйняття навчального матеріалу, його практичним упровадженням;
- використання методів власної самооцінки;
- усвідомлення студентами суті мовних явищ, іншої системи розуміння, через яку може сприйматися дійсність;
- взаємодія викладача та студента на рівні співробітництва;

- вибір завдань, які створюють проблемні ситуації та ситуації на розвиток критичного мислення в структурі навчальної діяльності.

Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя ІМ розглядаються як сукупність дій та взаємодій, що забезпечують внесення прогресивних змін у цілісне функціонування раніше організованої й діючої системи управління та досягнення максимально-можливого корисного результату навчального закладу з урахуванням конкретних ситуацій; передбачають визначення критеріїв та рівнів професійної компетентності. Вони розкривають особливості змістовної та практичної взаємодії педагога і студентів в процесі реалізації контенту формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови на основі компетентнісного, особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів; певних принципів: цілеспрямованості, системності і послідовності, науковості, ефективності, свідомості й активності. Даний тип умов забезпечує регулярність контролю над процесом формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Вслід за Г.О. Головченко, ми вважаємо, що поліпшення якості професійної підготовки можна досягнути, якщо зміст, форми й методи навчання враховуватимуть психолого-педагогічні особливості характеру й змісту професійної діяльності в реальній дійсності, тобто необхідно підібрати медіаінформацію, пов'язану з діяльністю вчителя ІМ. Крім цього необхідно створити умови для формування вмінь та навичок в галузі інформаційної сфери під час навчання студентів у навчальному закладі, тобто передбачити технології для самостійної роботи з медіаінформацією, наприклад пошукові завдання з мережі Інтернет [3].

При дотриманні цих умов, професійний підхід студента буде формуватись шляхом використання індивідуального досвіду майбутнього вчителя із залученням до виконання спеціальних медіаосвітніх технологій та навчально-професійної діяльності інтерактивного характеру. Все це призведе до процесу створення умов для самопізнання, самовизначення й реалізації студента через призму професійної сфери [4].

До **організаційно-педагогічних умов** формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ ми відносимо:

- організацію навчального процесу в єдності професійного і соціокультурного компонентів;

- залучення студентів до навчального процесу як суб'єктів професійного та особистісного розвитку;
- забезпечення єдності наукових знань, емоційно-ціннісних суджень і практичних дій майбутнього вчителя іноземної мови;
- розподіл студентів на групи: з високим, середнім та низьким рівнем медіакомпетентності за допомогою вхідного тестування;
- структуризація змісту навчального матеріалу протягом усього курсу навчання у вищому навчальному закладі;
- раціональний і науково-обґрунтований відбір необхідної й достатньої інформації, її оперативне оновлення.

Організаційно-дидактичні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ містять забезпечення процесу розвитку професійного рівня медіаосвітньої компетентності відповідною матеріально-технічною базою; передбачають підбір технічного оснащення занять; спрямовані на вдосконалення діяльності навчання, підвищення її результативності, інтенсивності; включають в себе використання медіаосвітніх технологій, інтерактивних форм та методів навчання, які забезпечують реалізацію проекту дидактичного процесу і досягнення високого результату, передбачають визначення груп умінь, якими повинен володіти майбутній вчитель іноземної мови.

До **організаційно-дидактичних умов** формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови ми відносимо:

- використання вітчизняного та зарубіжного досвіду навчання медіаосвіти майбутніх вчителів іноземних мов;
- створення банку необхідної інформації (медіацентру) для використання навчальних матеріалів;
- вибір педагогічно доцільних форм, методів, засобів навчання;
- вибір медіаосвітніх технологій навчання із спрямуванням на засвоєння змісту предмета, формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови, стимулювання пізнавальної діяльності;
- інтеграцію традиційних методів з активними;
- поєднання групового навчання з фронтальним та індивідуальним;

- управління і корекцію діяльності малих груп з боку викладача;
- зміну складу груп;
- дотримання чіткої структури занять;
- систематичний контроль (усний та письмовий);
- аналіз підсумкових робіт шляхом комп'ютерної обробки результатів;
- створення моделей занять з медіаосвітніми технологіями, визначення структури та очікування результату заняття;
- навчання за самостійно розробленим алгоритмом для досягнення вищого рівня знань.

Мотиваційні умови професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя ІМ є необхідною базою реалізації попередніх умов, які передбачають готовність педагога і учнів взаємодіяти з метою формування медіакомпетентності майбутнього вчителя іноземної мови. Ми вважаємо, що матеріал підручника не може запевнити студента в правильності або помилковості його педагогічної діяльності, як своїми очима побачене або почуте з перших вуст підтвердження або спростування того, що робить він сам.

Саме дані умови сприяють виробленню власного "почерку" у своїй майбутній професійно-педагогічній діяльності. Використання медіаосвітніх технологій стимулює майбутнього вчителя до самовдосконалення, самоконтролю, самоаналізу та створення образу, до якого він прагне.

До **мотиваційних умов** формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ ми відносимо:

- заохочення майбутніх вчителів іноземних мов: виставлення додаткових балів, стимулювання;
- розробку різноманітних шляхів стимулювання майбутніх вчителів іноземних мов;
- орієнтація майбутнього вчителя іноземної мови на самооцінку професійної компетентності.

Короткий аналіз умов професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя ІМ показав, що виділені нами медіаосвітні технології, являються ключовою складовою їх успішної реалізації. Представимо вищесказане схематично:

**Умови формування професійної компетентності
майбутнього вчителя ІМ**

Тематичні
умови

Психолого-
педагогічні
умови

Організаційно
-педагогічні
умови

Організаційно
-дидактичні
умови

Мотиваційні
умови

Медіаосвітні технології

Навчально-ситуат
ивні медіаосвітні
технології

Самостійно-креат
ивні медіаосвітні
технології

Імітаційно-компі
лятивні
медіаосвітні

3.1. Навчально-ситуативні медіаосвітні технології

Під *навчально-ситуативними медіаосвітніми технологіями* ми розуміємо технології, які завдяки створеній обстановці, що максимально наближена до життя та майбутньої професійної діяльності, забезпечують умови мінливості та багатоваріантності. Вони вимагають від студентів уміння застосовувати отримані професійні та теоретичні знання в практичних ситуаціях на уроках.

Дані технології складають базову модель трьох стадій "виклик - реалізація змісту - рефлексія", яка допомагає майбутнім вчителям самим визначати цілі навчання, здійснювати продуктивну роботу з інформацією та розмірковувати про те, що вони дізналися. Основні положення даної технології успішно застосовуються в процесі аналізу творів медіакультури.

Стадія виклику (evocation) виконує *мотиваційну функцію*, яка спонукає до роботи з новою інформацією та пробуджує інтерес до теми; *інформаційну*, яка актуалізує наявні знання з теми та *комунікаційну*, яка забезпечує безконфліктний обмін думками. Виклик готує, налаштовує аудиторію на ту інформацію, яка буде вивчатися на наступних етапах роботи.

Наприклад, технології для стадії виклику спрямовані на активізацію раніше отриманих знань з теми, на пробудження допитливості і визначення цілей вивчення майбутнього матеріалу.

Стадія осмислення-реалізації (realization) виконує *інформаційну функцію*, адже на цій стадії проводиться безпосередня робота з інформацією (текстом, відеофільмом та ін.) з нової теми та *систематизаційну функцію*, яка передбачає збереження інтересу до теми в процесі роботи, активні методи сприйняття інформації, нанизування "нового" знання на "старе" та класифікацію отриманої інформації по категоріям знання (в процесі медіаосвітнього заняття це може бути перегляд фільму чи телевізійного фрагмента, вивчення статті в журналі тощо).

Третя стадія – **стадія рефлексії (reflection)** виконує *комунікаційну функцію*, яка дає майбутнім вчителям ІМ навички аналізу, творчого переосмислення інформації та обміну думками про нову інформацію, *інформаційну* (набуття нових знань), *мотиваційну* (спонукання до подальшого розширення інформаційного поля) та *оцінну функцію* (співвіднесення нової інформації та наявних знань, вироблення власної позиції, оцінка процесу).

Технології даного типу сприяють інтегрованій реалізації всіх умов професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя ІМ. Вони передбачають усну рефлексію, яка проявляється в оприлюдненні власної позиції, її співвідношення з думками інших людей.

Подібні технології побудовані нами на основі принципу критичного мислення та складаються з технологій з візуальною, аудіо- та аудіо-візуальною опорою.

А. Навчально-ситуативні медіаосвітні технології з візуальною опорою

На лекціях з теоретичних дисциплін доцільне використання медіаосвітньої технології "**Ключові слова (терміни)**". Дана технологія особливо продуктивна при вивченні нових термінів курсу. Лектор дає майбутнім вчителям чотири-п'ять ключових термінів і пропонує шляхом "мозкового штурму" дати загальне трактування цих термінів і припустити, як вони будуть застосовуватися на занятті. Коли студенти приходять до єдиного висновку, застосовується медіатекст-приклад, для того, щоб перевірити правильність їх застосування. В кінці лекції можливе повторне звернення до даної технології: студентам, яких перед початком лекції попросили дати загальне трактування ключових термінів і припустити, як вони будуть застосовуватися в конкретному медіатексті, пропонується програти застосування їх на лабораторних заняттях з методики викладання іноземної мови.

Під час педагогічної практики майбутні вчителі використовували подібну технологію, під час вивчення теми "Преса" (у 8 класі) [5] з ключовими словами з медіаосвіти: mass media, magazine, journal, article, newspaper.

Медіаосвітня технологія "Ключові слова (терміни)" використовувалась нами під час вивчення теми "Класифікація методів навчання" на семінарсько-практичному занятті з педагогіки.

На початку заняття викладач пропонує наступні терміни:

- словесні методи навчання;
- методи роботи з книгою;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- методи програмованого навчання.

У парах, протягом 5 хвилин, студенти, за допомогою "мозкового штурму", давали загальне трактування цих термінів і припускали, коли їх доцільно використовувати на занятті.

Для організації предметної педагогічної діяльності використовується медіаосвітня технологія "**Бортовий журнал**". Стадія "виклику" по кожній смисловій одиниці здійснюється вже відомими методами: список відомої інформації, представлений у відео, її систематизація, у вигляді мультимедійної презентації, відповіді на питання викладача, ключові слова тощо. Інформація, отримана на стадії виклику, обговорюється в парах і заноситься в ліву частину "Бортового журналу".

Бортовий журнал	
Припущення	Нова інформація

На смисловій стадії робота може бути організована в групах так: одна група працює зі списком в графі "припущення", ставить знаки "+" і "-", в залежності від правильності припущень, друга записує тільки нову інформацію.

На стадії рефлексії (роздумів) йде попереднє підбиття підсумків: зіставлення двох частин "бортового журналу", підсумовування інформації, її запис і підготовка до подальшого обговорення на практичних заняттях. Організація записів може носити індивідуальний характер, тобто кожен студент веде записи в обох частинах таблиці самостійно, результати роботи обговорюються в парі.

Новий цикл роботи пов'язаний з наступною частиною лекції.

Дуже важливою є підсумкова рефлексія або остаточне підбиття підсумків, яке може стати виходом на нове завдання: дослідження, есе тощо.

Медіаосвітня технологія "**Двочастинний щоденник**" також може стати провідною технологією на смисловій стадії. Вона дає можливість читачеві пов'язати зміст тексту зі своїм особистим досвідом. Наш досвід показує ефективність подвійних щоденників у використанні під час читання тексту на занятті, але особливо продуктивною є робота за цією технологією, коли студенти отримують завдання прочитати текст великого обсягу дома.

Наприклад, майбутнім вчителям запропонували прокоментувати зміст китайського прислів'я як ілюстрацію комунікативного методу вивчення іноземної мови.

**You can lead a horse to water,
but you can't make it drink.**

Епізод	Коментарі

Після закінчення педагогічної практики студентам було запропоновано у лівій частині щоденника записати ті моменти з їх нового досвіду, які справили на них найбільше враження, викликали якісь спогади, асоціації з епізодами, що викликали протест або, навпаки, захоплення, здивування. Справа вони повинні дати коментар. На стадії рефлексії студенти повертаються до роботи з подвійними щоденниками, з їх допомогою інформація послідовно розбирається, майбутні вчителі діляться зауваженнями, які вони зробили до кожної сторінки. Викладач знайомить студентів з власними коментарями їх суджень, привертаючи увагу до найбільш важливих речей.

Медіаосвітня технологія "**Тричастинний щоденник**" має третю графу – "листи до вчителя". Ця технологія дозволяє працювати не тільки з медіаінформацією, але і проводити діалог з викладачем з приводу прочитаного (побаченого).

Епізод з професійно-педагогічної діяльності	Коментарі чому цей епізод привернув Вашу увагу?	Листи до вчителя

--	--	--

Тричастинний щоденник може бути оформлений інакше:

Епізод з професійно-педагогічної діяльності	Коментарі чому цей епізод привернув Вашу увагу? (питання)	Коментарі після деякого часу (відповіді)

І один і другий вид щоденника сприяє розвитку організаційно-педагогічних та організаційно-дидактичних умов професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ.

Відповідно зміниться і функція технології, вона буде служити для більш вдумливого "тривалого" читання. Тут студенти самі відповідають на свої запитання після деякого часу. Зміст граф "щоденників" може бути змінено.

Медіаосвітня технологія "**Зведена таблиця**" дозволяє за короткий час описати та вивчити велику кількість інформації і сприяє реалізації організаційно-педагогічних та організаційно-дидактичних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ.

Тема 1	Тема 2	Лінія порівняння	Тема 3	Тема 4

Основний сенс використання технології "Зведена таблиця" в формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ полягає в тому, що "лінії порівняння", тобто характеристики, за якими майбутні вчителі ІМ порівнюють різні педагогічні явища або формулюють їх самі. Для того, щоб в якийсь групі "ліній порівняння" не було занадто багато, можна запропонувати наступний спосіб: вивести на дошку абсолютно всі пропозиції студентів щодо "ліній", а потім попросити їх визначити найбільш важливі. "Важливість" необхідно аргументувати. Таким чином, ми уникнемо надмірності, і зроблять це самі студенти. Категорії порівняння можна виділяти як до читання тексту, так і після його

прочитання. Вони можуть бути сформульовані як у формі понять, так і у формі ключових слів, а також в будь-який інший формі: малюнків, питань, вигуків, цитат тощо.

Після вивчення змістового модуля "Історія класичної зарубіжної педагогіки" з історії педагогіки, студентам було запропоновано заповнити наступну "Зведену таблицю":

Система виховання дітей та молоді в Античному у світі	Освіта та виховання епохи Середньо-віччя	Лінія порівняння	Освіта і виховання епохи Відродження	Освіта і виховання періоду буржуазних революцій у Європі
		Загальна характеристика епохи		
		Освітньо-виховні системи		
		Зміст навчання		
		Методика навчання		
		Педагогічні ідеї		
		Типи шкіл		

Медіаосвітня технологія "**Таблиця-синтез**" може бути використана на методичних колоквиумах для роботи з автентичним текстом з спеціальності.

На стадії виклику викладач пропонує студентам питання, що відображають проблеми у різних автентичних текстах. Студентам пропонується підібрати ключові слова, фрази, які, як їм здається, можуть бути опорними в тексті, запропонованому для вивчення

згодом. Майбутні вчителі самостійно (або в групі) заповнюють верхню частину першої граfi таблиці, далі пропонується сам текст. Після прочитання або слухання тексту таблиця заповнюється повністю.

Ключові слова (словосполучення) / до прочитання	Виписки з тексту (пов'язані з ключовими словами)	Чому ця цитата важлива для мене (думки, роздуми)
1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____ / під час читання / 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____		

При роботі з інформаційним текстом можна використати інший варіант "таблиці-синтез":

Ключові слова	Значення	Виписка з тексту

Медіаосвітню технологію "**Таблиця-KWL**" (**Знаємо, хочемо зізнатися, дізналися**) доцільно використовувати для зібрання вже наявного по темі матеріалу, розширення знань по досліджуваному питанню, активізації дослідницьких умінь аудиторії, класифікації та систематизації знань.

1.

К	W	L
– ЩО МИ ЗНАЄМО	– ЩО МИ ХОЧЕМО ДІЗНАТИСЯ	– ЩО МИ ДІЗНАЛИСЯ, І ЩО НАМ ЗАЛИШИЛОСЬ ДІЗНАТИСЯ

--	--	--

Після того, як педагогом оголошується тема заняття, аудиторія обмінюється думками про те, що їм уже відомо з досліджуваної проблеми. Обговорення триває, поки не виявляться основні відомості, в точності яких аудиторія не сумнівається. Вони заносяться в колонку "Знаємо". Потім студентам пропонується згрупувати запропоновані ідеї за категоріями. Спірні ідеї та питання заносяться в колонку "Хочемо дізнатися". Можна попросити студентів доповнити цей список питаннями про те, що ще вони хочуть дізнатися з даної теми. Всі міркування записуються на дошку. Після цього починається робота над досліджуваною темою. Якщо, наприклад, в процесі заняття передбачається вивчення медіатексту (газетної або журнальної статті, сайту, або перегляд фільму), необхідно ще раз обговорити питання, які були поставлені аудиторією, і націлити їх, таким чином, на більш поглиблене вивчення медійної інформації.

Після того, як розбір матеріалу заняття буде закінчений, доцільно перейти до третьої колонки: "Дізналися". Педагог просить майбутніх вчителів, записати, що вони дізналися, вивчаючи тему, причому розташувати відповіді треба паралельно відповідних питань, з другої колонки, а іншу нову інформацію розташувати нижче. Попрацювавши індивідуально, учні обмінюються своїми міркуваннями з колонки "Дізналися" з усією групою. Підсумки заносяться в третю колонку на дошку. В процесі обговорення аудиторія може порівняти початкову інформацію з теми заняття з вивченою, зробити аргументовані висновки. Якщо в процесі вивчення теми залишаються питання, які залишилися без відповіді, вони переносяться на новий цикл "Знаємо/Хочемо дізнатися/Дізналися".

Наприклад, на практичному занятті з методики викладання іноземної мови, студентам було запропоновано на початку заняття заповнити таблицю: "Проблеми створення методичного портфоліо".

Проблеми створення методичного портфоліо

Питання	Що я знаю	Чим я цікавлюсь	Що я дізнався
Яка ціль створення методичного портфоліо?			
Яка структура методичного портфоліо?			
Які методи та інструменти можуть бути використані в процесі оцінювання портфоліо?			
Навіщо портфоліо вчителю?			
Яка роль портфоліо в атестації педагогічних працівників?			
Як вчителю можуть допомогти результати оцінювання?			

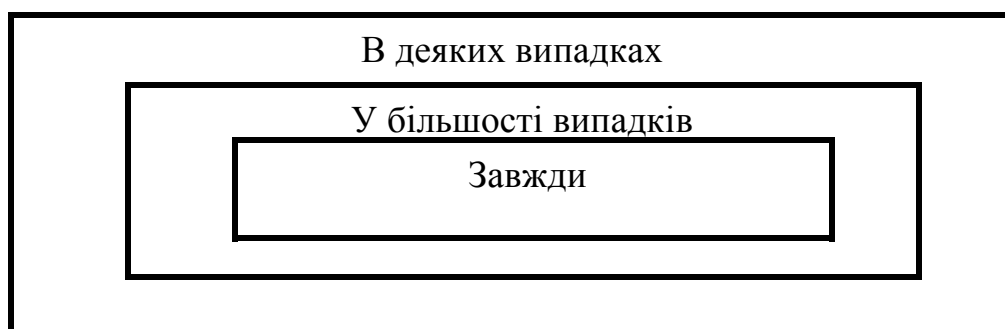
Ми вважаємо ефективним для професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ ввести ще одну частину таблиці, яка допомагатиме засвоювати інформацію. Це також дасть змогу викладачу прослідкувати, якими медіаджерелами користувались студенти, порадити їм свої джерела або порадитися з своїми одногрупниками. В ході експериментальної роботи ми використовували дану технологію під час роботи з темами:

- 1) Історія методів викладання іноземної мови.

2) Сучасні методи викладання іноземної мови.

Категорії інформації, якими ми будемо користуватися	Джерела інформації
А.	1.
Б.	2.
В.	3.
Г.	4.

Медіаосвітня технологія "Як ви думаєте?" розрахована для груп з 4-х - 6-ти чоловік для роботи з картками. Викладач роздає всім групам аркуші паперу, на яких намальована наведена схема:

Кожна група студентів отримує набір карток. Не радячись ні з ким, кожен читає те, що написано на картках, потім кладе кожному з них "обличчям" вгору на те поле на аркуші, де, на його думку, вона повинна знаходитися. Наприклад, на одній з карток написано "Чи можна використовувати рідну мову на уроці іноземної мови?". Якщо ви вважаєте, що відповідь на дане питання ЗАВЖДИ, покладіть картку на центральне поле. Якщо ви вважаєте, що це може бути У БІЛЬШОСТІ ВИПАДКІВ, покладіть її на середнє поле. Покладіть її на крайнє поле, якщо вважаєте, що це можливо тільки У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ.

Коли всі члени групи розкладуть свої картки, все ще не радячись ні з ким, необхідно уважно подивитися на картки, розкладені іншими членами групи. Якщо комусь із членів групи здасться, що картка розташована неправильно, він перевертає її "обличчям" вниз. Коли цей етап роботи завершено, аналізуємо результат: картки, які залишилися не перевернутими, висловлюють думку групи.

Наступний етап – обговорення кожної перевернутої картки. Група з'ясовує, хто поклав картку на це поле, а хто її перевернув. Потім йде обговорення: де повинна бути кожна картка. Якщо

група відразу не прийшла до спільного рішення, то вам доведеться шукати компроміс.

Медіаосвітня технологія "**Кластер**" (англ. *cluster* – скупчення) – графічна організація матеріалу, що дозволяє зробити наочними ті розумові процеси, які відбуваються при зануренні в ту чи іншу тему. Іноді такий спосіб називають "наочним мозковим штурмом". Наприклад, у студентів викликають труднощі поняття "форма", "спосіб", "метод" та ін. Для того, щоб уникнути плутаниці цілеспрямовано використання даної технології в опорі на печатне медіаджерело, взяте з педагогічного словника. Студентам пропонується ознайомитися з визначеннями і заповнити кластери.

рис.1.

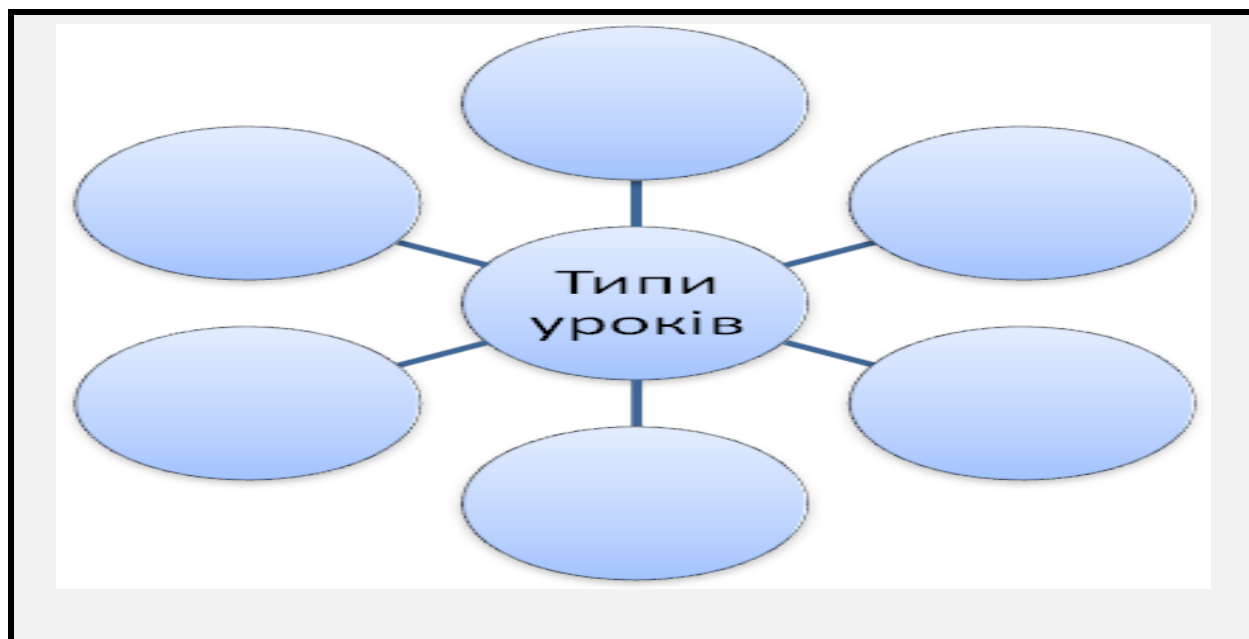

Роблячи якісь записи, замальовки для пам'яті, ми, часто інтуїтивно, розподіляємо їх особливим чином, komponуємо за категоріями.

Ця технологія може бути застосована коли ми систематизуємо інформацію до знайомства з основним джерелом (текстом) у вигляді питань або заголовків смислових блоків, або по ходу роботи з текстом, коли у "грона" вносяться виправлення та доповнення.

Ми вважаємо, що ця технологія має великий потенціал виправлення невірних припущень в "попередніх кластерах", заповнення їх на основі нової інформації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими смисловими блоками (робота може вестися індивідуально, в групах, по всій темі або за окремими смисловим блокам), що реалізує предметні та психолого-педагогічні умови.

Наприклад, на занятті з методики викладання іноземних мов, майбутнім вчителям запропонували навести типи уроків, які можна проводити з використанням електронних освітніх ресурсів (ЕОР) і заповнити кластер.

Після цього, студенти у парах обговорили плюси і мінуси використання електронних освітніх ресурсів в навчальному процесі.

Використання ЕОР

"+"

"-"

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Медіаосвітня технологія "**INSERT**" (інтерактивна система позначок для ефективного читання і мислення) (автори Д. Воган (J. Vaughan), Т. Естес (T. Estes)) [29] використовується для формування такої універсальної навчальної дії як вміння виокремлювати дійсну і помилкову інформацію, систематизувати

та аналізувати її, задавати питання, що виникають в процесі роботи над твором медіакультури: текстом, фільмом, телепередачею та дуже ефективно під час роботи над формуванням вмінь вивчаючого читання, на стадії виклику. "INSERT" формує вміння самостійно і глибоко осмислювати інформацію, ретельно її опрацьовувати, пильно вдивлятися в деталі, що особливо важливо в умовах інтенсифікації інформаційного потоку. Слово "INSERT" означає дію, зашифровану у кожному літеру слова: I - interactive – самоактивізуюча, N – noting – замітка, запис, S - system - системна розмітка, E - effective – ефективність, R - reading – читання, T - thinking – роздум.

Ми пропонуємо використовувати дану технологію в три етапи і під час роботи на семінарсько-практичних заняттях з теоретичних курсів, маркувати інформацію наступними позначками: "V" – уже знав, "+" – нове; "-" – думав інакше, "?" – не зрозумів, є питання.

Потім заповнити таблицю, кількість граф якої відповідає числу значків маркування:

V	+	-	?

Після заповнення таблиці учні обговорюють записи, внесені в таблицю. Таким чином, забезпечується вдумливе, уважне читання, робиться зримим процес накопичення інформації, шлях від старого знання до нового.

Медіаосвітня технологія "**Денотатний граф**" (від лат. *denoto* – позначаю і грец. *grapho* – пишу) – це спосіб виокремлення з тексту істотних ознак ключового поняття. Вона дозволяє студентам більш вдумливо працювати з текстом, виділяючи ключові поняття і виявляючи їх основні ознаки. При цьому студенти можуть навчитися самостійно (на основі інформації з тексту) давати визначення понять.

Спосіб створення "денотатного графа":

- виділення ключового слова або словосполучення;

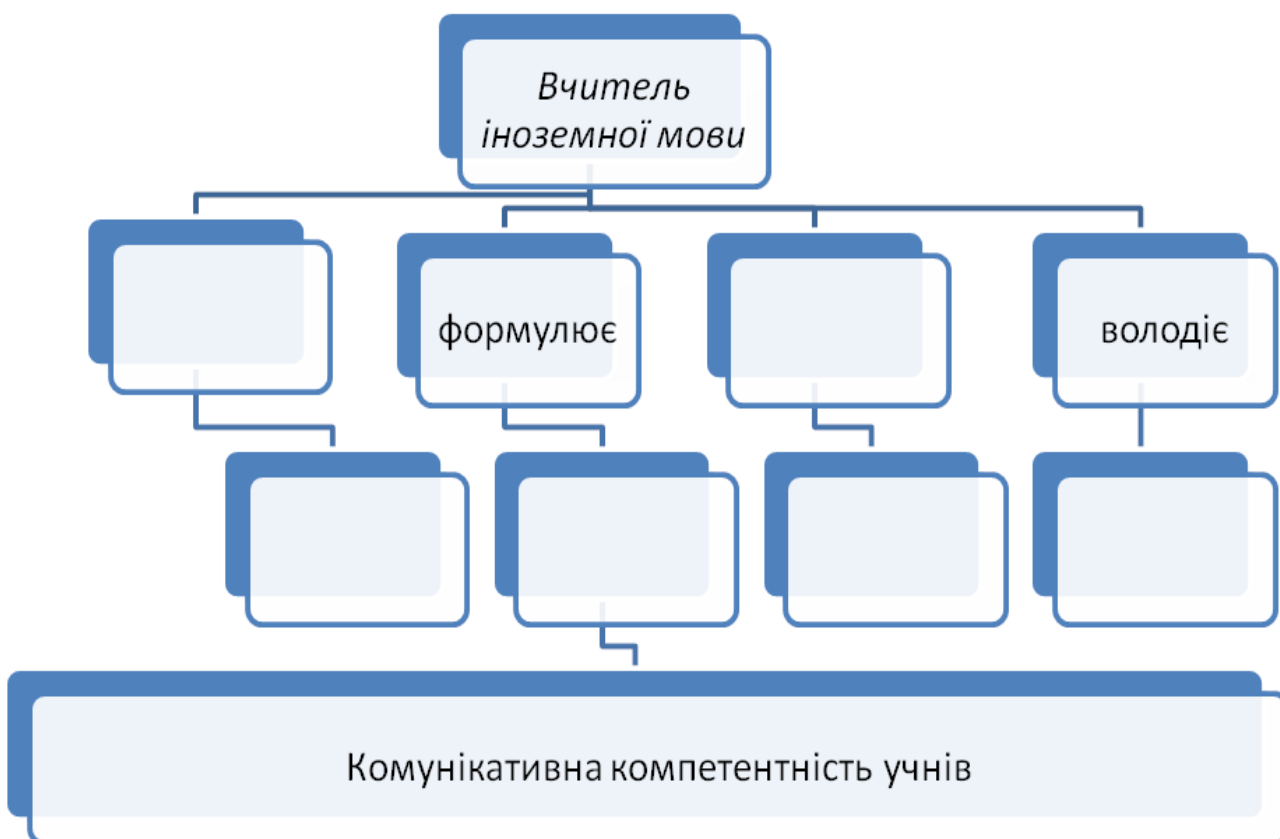
- чергування імені та дієслова в графі (ім'ям може бути один іменник або група іменників у поєднанні з іншими іменними частинами мови; дієслово, яке виражає динаміку думки, рух від поняття до його суттєвої ознаки);

- точний вибір дієслова, що зв'язує ключове поняття і його істотна ознака (дієслова, що позначають мету – направляти, припускати, приводити, давати тощо; дієслова, що позначають процес досягнення результату – досягати, здійснюватися; дієслова, що позначають передумови досягнення результату – ґрунтуватися, спиратися, базуватися; дієслова-зв'язки, за допомогою яких здійснюється вихід на визначення значення поняття);

- дроблення ключового слова під час побудови графа на слова – "гілочки";

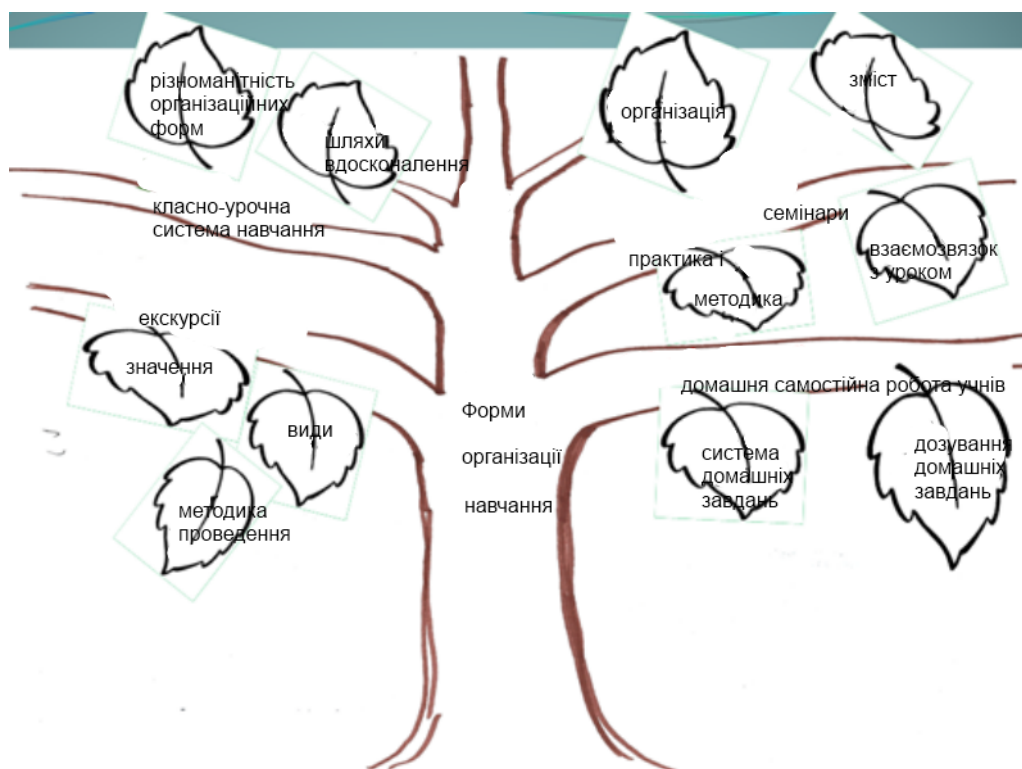
- співвіднесення кожного слова – "гілочки" з ключовим словом з метою виключення будь-яких невідповідностей, протиріч тощо.

Наприклад, на практичному занятті з методики викладання іноземної мови, студентам було запропоновано скласти денотатний граф на тему "Роль вчителя іноземної мови у формуванні комунікативної компетентності учня".

Медіаосвітня технологія "**Дерево передбачення**" допомагає будувати припущення з приводу розвитку сюжетної лінії оповідання або розповіді. Правила роботи з даною технологією такі: свої можливі припущення студенти моделюють на дереві. Стовбур дерева - тема, гілки - припущення, які ведуться за двома основними напрямками - "можливо" і "ймовірно" (кількість "гілок" не обмежена), і, нарешті, "листя" - обґрунтування цих припущень, аргументи на користь тієї чи іншої думки.

На занятті з педагогіки, на початку вивчення теми "Форми організації навчання", студентам пропонується "Дерево передбачення". Після цього, вони мають розказати, які форми організації навчання існують, навести приклади кожного з них та запропонувати шляхи їхнього вдосконалення.

Або під час вивчення нової теми "Закономірності і принципи навчання", викладач представляє пусте "Дерево передбачення" і пропонує студентам самостійно заповнити його, використовуючи свої власні думки. Після прослуховування лекції студентами, викладач повертається до "дерева" для того, аби перевірити і виправити (у разі необхідності) студентські "Дерева передбачень".

Б. Навчально-ситуативні медіаосвітні технології з аудіо опорою

Медіаосвітня технологія "**Виправ помилку**".

Метою даної технології є актуалізація наявних в студентів знань з досліджуваної теми та розвиток у школярів критичного підходу до одержуваної інформації. Майбутнім вчителям пропонується прослухати аудіоінформацію двох рівнів і виявити допущені помилки: А – явні, які досить легко виявляються студентами, виходячи з їх особистого досвіду і знань; Б – приховані, які можна встановити, лише вивчивши новий матеріал.

Наприклад, під час вивчення теми "Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови", студентам були запропоновані наступні речення:

- Компетентнісний підхід – це спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є такі ієрархічно-підпорядковані компетентності учнів, як предметна, навчальна і виховна;
- Комунікативна компетентність – це здатність особистості застосувати у конкретному спілкуванні знання іноземної мови;

- Професійна компетентність майбутнього вчителя обов'язково включає професійну готовність учителя до спілкування, до організації педагогічно доцільних взаємних стосунків з учасниками навчально-виховного процесу.

Прослухавши аудіоінформацію, студенти аналізують її і намагаються виявити помилки, аргументувавши свої висновки.

стіл".

Медіаосвітня технологія **"Дворядний круглий**

Зовнішнє

викладач

Внутрішнє коло

В процесі проведення "дворядного круглого столу" викладач формує з учасників дві групи. Перша група утворює "внутрішній" круг. Учасники цієї групи вільно висловлюються з обговорюваної проблеми. При цьому важливо щоб студенти не критикували точку зору інших, а коротко і чітко висловлювали свою власну думку. Учасники другої групи ("зовнішній круг") фіксують висловлювання учасників внутрішнього кола, готуючи свої коментарі та запитання. Коментарі можуть стосуватися суті обговорюваного питання, процесу обговорення у внутрішньому колі, закономірностей в висловлюваних позиціях, можливих причин подібних висловлювань. Учасники внутрішнього кола повинні чітко і коротко висловити свою думку, пов'язуючи її з попередніми висловлюваннями. Викладач здійснює координацію роботи, не втручаючись у зміст висловлювань, направляючи діалог в рамки обговорюваної проблеми, фіксуючи різні точки зору. Після закінчення роботи внутрішнього кола викладач пропонує групі, що утворює зовнішнє коло, взяти участь в обговоренні. Учасники зовнішнього кола працюють відповідно до правил, описаних вище. В кінці роботи викладач просить учасників сформулювати висновки в усній чи письмовій формі, після чого представляє свої зауваження та коментарі.

Наприклад, під час роботи над темою: "Наочність у навчанні іноземної мови", після прослуховування двох вчителів, про їхнє відношення до використання наочності на уроках англійської мови, студентам було запропоновано висловитись на тему "Роль наочності у пізнавальній діяльності", відповідаючи на наступні питання:

- Яке значення та роль засобів наочності у процесі навчання іноземної мови?
- Які засоби зорової наочності можна та необхідно використовувати у початковій школі? Середній школі? Вищій школі?
- Які умови необхідно враховувати для ефективного використання наочності на уроках іноземної мови?
- Наскільки ефективним є використання мультимедійних засобів у навчанні іноземної мови? та ін.

В. Навчально-ситуативні медіаосвітні технології з аудіо-візуальною опорою

Медіаосвітня технологія **"Спільний пошук"** передбачає вибір цікавого та яскравого матеріалу з прикладами повсякденних ситуацій, які виникають на уроках іноземної мови. "Правильна" мова допоможе краще зрозуміти особливості уроку іноземної мови.

Урок іноземної мови повинен бути побудований на рішенні реальних, а не вигаданих завдань і проблем. Звичайно, всі теми курсу іноземної мови в рамках шкільної програми спрямовані на створення реальних, типових ситуацій спілкування. Але, при цьому, на жаль, дуже мало підручників, в яких би матеріал, запропонований як опори для виконання того чи іншого виду діяльності можна було б назвати актуальним, життєвим, таким, що враховує інтереси і потреби кожного віку. Нерідко учням пропонуються застарілі тексти, відірвані від дійсності статті, аудіо-матеріали, завдання на обговорення абстрактних ситуацій. У підсумку, такі матеріали не викликають учнів на діалог, не ставлять перед ними проблеми, які хотілося б вирішити, обговорити. Щоб урок підвищував мотивацію учнів у вивченні іноземної мови, матеріали, на основі яких відбувається вивчення мови, повинні бути цікавими і вчителю, і учням. У наш час знаходження такого матеріалу цілком доступно для будь-якого вчителя іноземної мови. Завдяки мережі Інтернет можна знаходити і використовувати на уроці інтерв'ю з відомими людьми, відеоролики реальних подій тощо.

На методичній майстерні з методики викладання іноземних мов, перед педагогічною практикою, студентам було запропоновано переглянути фрагмент з мультфільму, де показана звичайна ситуація з уроку, коли учень не зробив домашнє завдання. Після перегляду даного ролика студентам пропонується знайти шляхи вирішення даної ситуації, як повинен поводити себе вчитель. Після цього вчитель пропонує студентам "розіграти" звичайну ситуацію, яка може статися на уроці з іноземної мови та зняти її на відео. Після чого на практичному занятті, після перегляду даного ролика, студенти у парах шукають шляхи вирішення даної ситуації.

Медіаосвітня технологія **"Diligent watching"** ("Добросовісний перегляд") ефективна для реалізації

організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ, оскільки вона націлена на опрацювання слів та виразів класного вжитку, змісту та структури речень, висловлювань. Ми рекомендуємо такі види роботи з відеоматеріалами: звичайний перегляд; перегляд з повтором (з метою кращого розуміння); використання стоп-кадру (допомагає сконцентруватись на виразах, передбачити події та перевірити розуміння побаченого та почутого); перегляд слайдів у зворотному порядку; перегляд з середини відео; перегляд тільки початку або тільки кінця відео; робота у групах (перегляд відеоуривків однією групою, прослуховування іншою групою); перегляд уривка без звукового супроводу (скласти можливі діалоги чи придумати кінцівку історії); відтворення певної сцени уроку по пам'яті тощо.

На методичній майстерні з методики викладання іноземних мов, перед педагогічною практикою, студентам було запропоновано переглянути фрагмент з уроку англійської мови, але без звукового супроводу. Завданням для студентів було скласти можливий діалог на уроці.

Медіаосвітня технологія "**Концептуальне колесо**" сприяє реалізації організаційно-дидактичних умов професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ. Студентам пропонується подумати, що необхідно для проведення сучасного уроку з англійської мови, які завдання необхідно вирішити для організації такого уроку. Висловлення студентів, викладач записує на дошці у формі концептуального колеса (рис. 2).

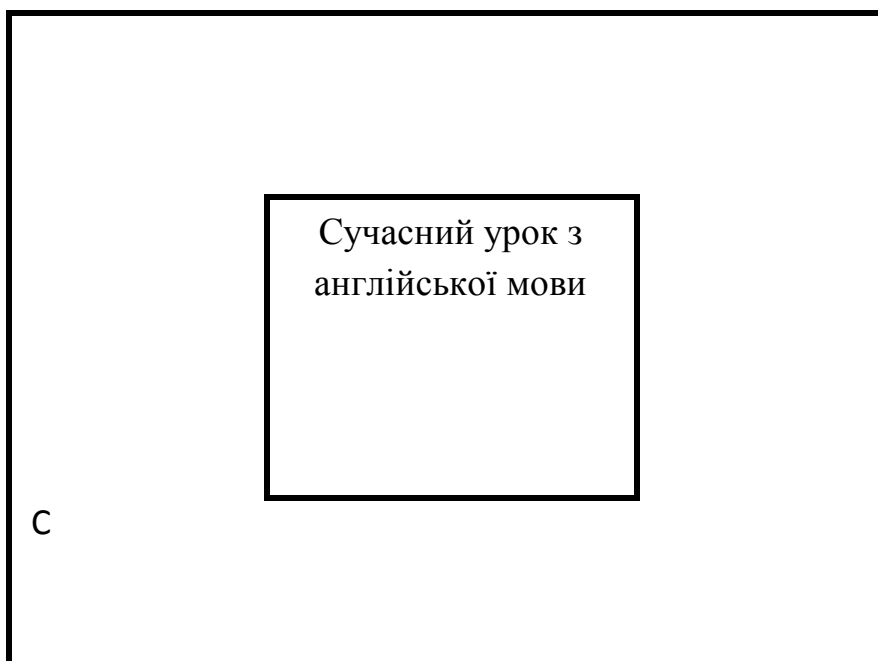

Рис. 2

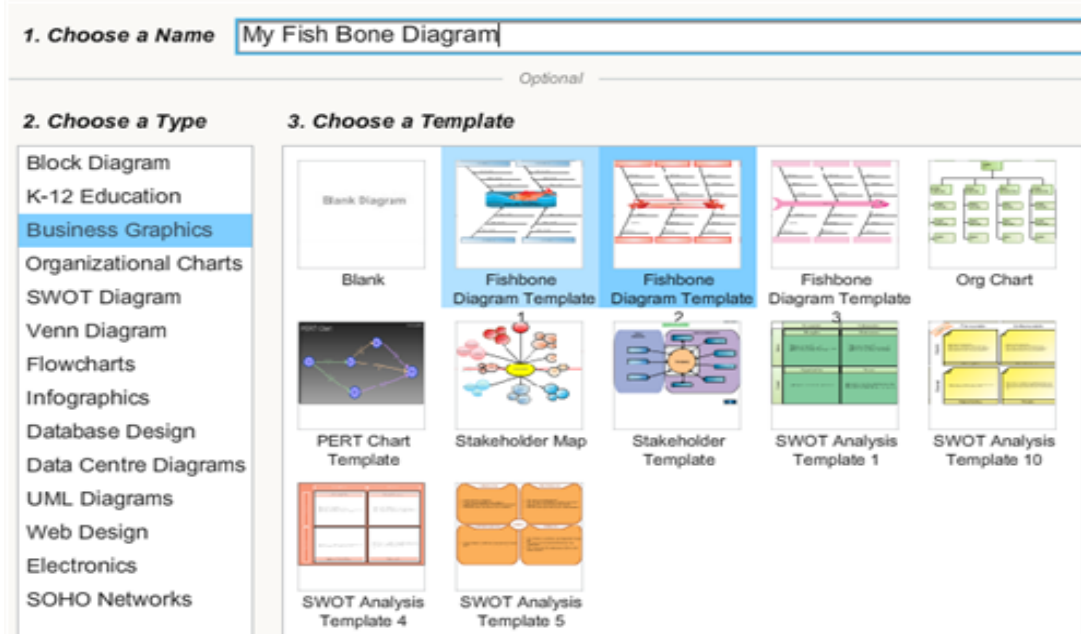
Після цього студентам пропонується переглянути відеофрагмент фіналіста конкурсу Panaboard майстрів 2010 у Росії, Віри Анатолівни Тарасової: "Демонстрація сучасного інтерактивного уроку англійської мови на дошці Panaboard UB-T880" та майстер-клас вчителя англійської мови 2011 року Яни Володимирівни Купріної "Сучасний урок з англійської мови". Після перегляду відеофрагментів студенти заповнюють "концептуальне колесо" та пропонують, які ще сучасні технології можна було б застосувати на даних уроках, яким чином їх можна було б покращити.

Дана технологія дає можливість привернути увагу студентів до теми, яка вивчається або намітити план заняття. При цьому такий план не декларується викладачем, а стає результатом спільних роздумів.

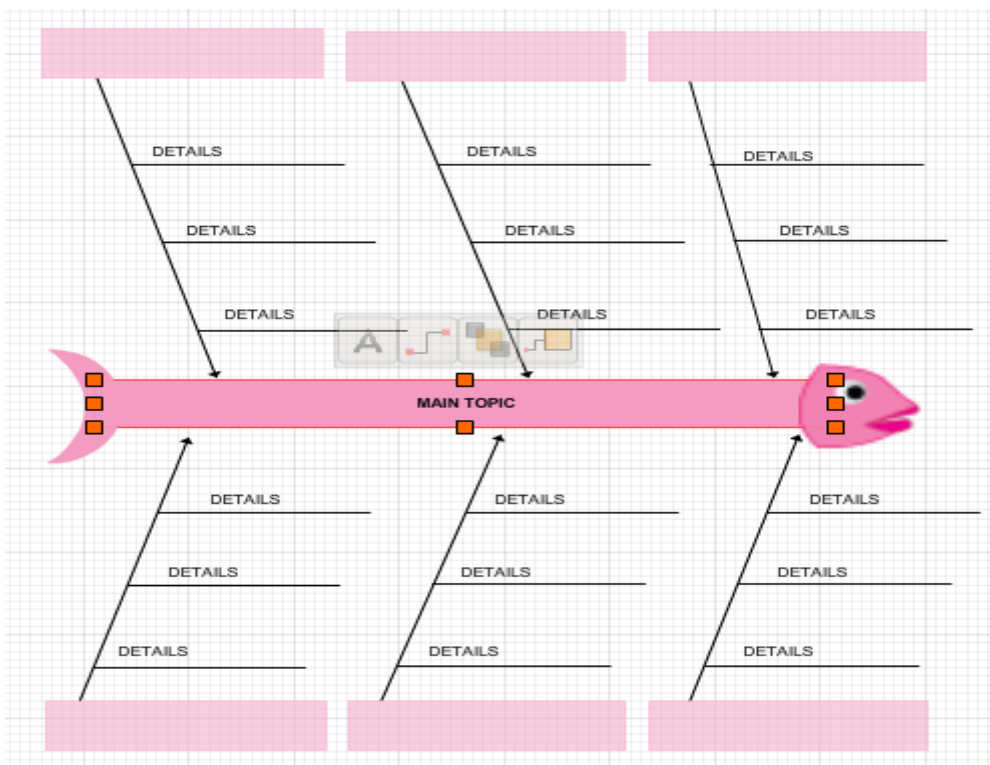
На цій же стадії доцільно використати ще одну медіаосвітню технологію – технологію "**Fishbone**" ("**Риб'яча кістка**"), завданням якої є на верхніх "кістках риби" сформулювати проблему, а на "нижніх кістках" скелета риби – зафіксувати факти, що підтверджують існування цієї проблеми.

Найкращим способом для створення діаграми "Fishbone" є використання онлайн інструменту під назвою Creately (<http://creately.com/>) який дозволяє створювати діаграми "Fishbone" онлайн безкоштовно.

Для початку роботи з Creately, вам потрібно зареєструватися, після чого ви можете легко створювати різноманітні діаграми, просто вибираючи шаблон.

Після того, як шаблон для діаграми "Fishbone" обраний, можна приступити до редагування ефекту/проблеми, категорії та можливих причин, натиснувши на текст за умовчанням, і змінити його відповідним чином.

Після того, як ви зробили всі необхідні зміни, можна зберегти схему у будь-якому зручному для вас форматі для подальшої роботи.

3.2. Самостійно-креативні медіаосвітні технології

Під *самостійно-креативними медіаосвітніми технологіями* ми розуміємо таку організацію навчання, виховання і розвитку творчої активності, яка прагне отримання творчого продукту інтелектуальної діяльності та самостійного створення нового. Учень у ній – один із головних суб'єктів або головних дійових осіб співробітництва і педагогічного сприяння. Оскільки сучасна стратегія освіти передбачає особистісно-орієнтоване навчання, сутність якого є партнерство всіх учасників навчально-виховного процесу, утвердження ідей гуманізму, стимулювання до творчості й самореалізації дітей і педагогів, то для формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ, ми пропонуємо використання самостійно-креативних медіаосвітніх технологій з візуальною опорою, з аудіо опорою та аудіо-візуальною опорою.

А. Самостійно-креативні медіаосвітні технології з візуальною опорою

Медіаосвітня технологія "**Wordcloud**" ("**Хмара з слів**") передбачає реалізацію тематичних та організаційно-дидактичних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ і являє собою привабливий спосіб візуалізації великого медіатексту. Вона показує найбільш часто використовувані слова в тексті. Чим більший курсив слова, тим частіше воно використовується у медіатексті.

Наведемо декілька прикладів застосування "Хмари з слів" під час практичного заняття з методики викладання іноземної мови:

- **Відгадай книгу**

Використовуючи доступ до безкоштовного медіатексту книги відомого американського методиста Скотта Торнбері (Scott Thornbury) "How to teach Speaking" через Інтернет сайти (одним з таких сайтів є Проект Гутенберг http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page, який пропонує більше 40000 електронних книг, які можна безкоштовно завантажувати або читати їх онлайн), використавши безкоштовну програму в Інтернеті "Word it out"

майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі: навчально-методичний посібник" [8].

Є багато різних безкоштовних сайтів, які дозволять учням, студентам та вчителям легко створювати свої власні "Хмари з слів":

- **Wordle** <http://www.wordle.net> (на цьому сайті можна створювати звичайні "Хмари з слів");
- **Tagxedo** <http://www.tagxedo.com> (крім звичайної "Хмари з слів", можна створити "хмару" з різноманітним розташуванням слів: вертикальним, горизонтальним або у формі різних геометричних фігур);
- **ABCya** http://www.abcya.com/word_clouds.htm (простий створювач "Хмари з слів", спрямованих на молодших школярів);
- **Word Mosaic** http://www.imagechef.com/ic/word_mosaic/ (мозаїка дозволяє вибрати форму для "Хмари з слів", використовуючи форми, які представлені на сайті).

Медіаосвітня технологія "**Press-analyses**" ("**Прес-аналіз**") формується на основі взаємонавчання, дозволяючи всім учасникам навчального процесу опинитися в ролі вчителя і направляти інших у роботі над медіатекстом (який повинен відрізнятися інформативністю, актуальністю теми, викликати інтерес в аудиторії). Взаємонавчання організовується в групах з

чотирьох-семи чоловік, яким дають екземпляри одного і того ж тексту. Студенти по черзі грають роль вчителя – роль, яка вимагає від них виконання певних дій. Коли всі члени групи прочитали абзац (про себе), "вчитель" підсумовує зміст абзацу; ставить питання по тексту і просить аудиторію на нього відповісти; роз'яснює моменти тексту, які для інших учасників залишилися незрозумілими; дає прогноз можливого змісту наступного абзацу; дає завдання перед читанням наступного абзацу.

Перед застосуванням даної технології, особливо в шкільній аудиторії, педагог повинен проінструктувати кожную групу окремо, як їм слід діяти, опинившись "вчителями".

Метою медіаосвітньої технології "**Зигзаг**" є вивчення та систематизація великого за обсягом матеріалу. Дана технологія сприяє реалізації організаційно-дидактичних та тематичних умов професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ. Для цього потрібно спочатку розбити текст на смислові уривки для взаємонавчання. Кількість уривків має збігатися з кількістю членів груп. Наприклад, під час вивчення теми "*Урок як основна форма організації навчання у школі*" на занятті з педагогіки, викладач пропонує текст лекції розбити на 6 смислових уривків, поділивши студентів на 6 груп.

1. *Стадія виклику* здійснюється за допомогою будь-яких відомих технологій. У даній технології може і не бути фази виклику як такої, оскільки саме завдання – організація роботи з текстом великого обсягу – само по собі є викликом.

2. *Смислова стадія*: студенти діляться на групи. Групам видаються тексти різного змісту по типам уроків: першій групі: "комбіновані (змішані) уроки", другій групі: "уроки засвоєння нових знань", третій групі: "уроки засвоєння навичок і умінь", четвертій групі: "уроки застосування знань, навичок і умінь", п'ятій групі: "уроки узагальнення і систематизації знань" і шостій групі: "уроки перевірки, оцінки і корекції знань, навичок і умінь". Кожен учень працює зі своїм текстом: виділяючи головне, складає опорний конспект або використовує одну з графічних форм (наприклад "кластер"). Після закінчення роботи студенти переходять в інші групи – групи експертів.

3. *Стадія роздумів*: робота в групі "експертів". Нові групи складаються так, щоб у кожній виявилися фахівці з однієї теми. В процесі обміну результатами своєї роботи, складається загальна презентаційна схема розповіді за темою. Вирішується питання

про те, хто буде проводити підсумкову презентацію. Потім студенти пересідають в свої початкові групи. Повернувшись в свою робочу групу, експерт знайомить інших членів групи зі своєю темою, користуючись загальною презентаційною схемою. У групі відбувається обмін інформацією всіх учасників робочої групи. Таким чином, в кожній робочій групі завдяки роботі експертів складається загальне уявлення з досліджуваної теми.

Наступним етапом стане презентація відомостей з окремих підтем, яку проводить один з експертів, інші вносять доповнення, відповідають на запитання. Таким чином, йде "друге слухання" теми.

Підсумком уроку може стати дослідницьке або творче завдання за вивченою темою: "Ознайомтеся з використанням інноваційних прийомів організації уроків іноземної мови: **уроку-дебатів** (Свиридюк Т. Вчимося мислити критично (З практики організації та проведення дебатів в учнівських аудиторіях) [9] та **уроку-проекту** (Сас А. Реклама: як вона впливає на нас? (Урок-проект з елементами дискусії у 6 класі гімназії) [10], відповідно до календарно-тематичного планування до підручника English Smart, 5-й клас, для спеціалізованих навчальних закладів (автори Л.В.Калініна, І.В.Самойлюкевич) [11] на III чверть розробіть план уроку-дебатів та план уроку-проекту, враховуючи викладений нижче зміст роботи і матеріали з підручника (РВ), робочого зошита (WB) та методичних рекомендацій (TG)":

№ Ур ок у	Тема (сфе ри) спілк уван ня	Мовл енне ві функ ції	Експо ненти функці й	Мовленнєва компетенція				Мовна компетенція			Соці окул ьтур на ком пете нція
				Говорі ння	Аудію вання	Чита ння	Пи сьм о	Фо нет ика	Лексик а	Грам атика	
U ni t 1 1	Health Care										

L. 1	First Aid	Роз-п овіда ти про пер- шу допо могу взим ку.	This win ter... At first... Step by step ... Then... Soon...	Розп-о відь про першу допо-м огу зимку	"The Doc-t or's Ad-vi ce" TG WB	"First Aid in Win-t er" PB р. 104	PB р. 104	[з:] [h]	Fros-t bite. Plas-te r. To hurt. To turn red. To freeze one's hand. To take a pill. WB	The Pre-s ent Per-fe ct Tense WB PB р. 103	PB р. 104
---------	------------------	--	---	--	---	---	-----------------	-------------	--	---	-----------------

Медіаосвітня технологія "**Колажування**" передбачає завдання, які орієнтовані на розвиток уяви, фантазію, асоціативне мислення, невербальне сприйняття з використанням ігрових або рольових можливостей педагогічного процесу. Основні типи творчих завдань це створення рекламних афіш власного медіатексту (наприклад: афіші до професійних медіатекстів) за допомогою фотоколажу з домальовуваннями або заснованих на оригінальних власних малюнках; створення малюнків і колажів які ілюструють твори медіакультури; створення мальованих "коміксів" за мотивами тих чи інших медіатекстів, розрахованих на певну вікову аудиторію.

Наприклад, на занятті з методики викладання зарубіжної літературі, як домашнє завдання студентам було дано завдання розробку афіші до відомого літературного твору Вільяма Сомерсета Моєма "Місяць і гріш" ("The Moon and Sixpence") [6], використовуючи зручну програму "Студія Колаж", у якій містяться безліч фотографій, які можна використовувати для створення постерів або листівок. Студенти мали можливість легко створити красивий колаж як за допомогою готових шаблонів, так і повністю самостійно, додаючи написи, прикраси і спецефекти. Зображення переглядалося на повному екрані, зберігалося та роздруковалося.

Б. Самостійно-креативні медіаосвітні технології з аудіо опорою

В процесі медіаосвітніх занять на *аудіовізуальному* матеріалі досить продуктивною формою роботи є створення телевізійних або кінематографічних міні-сценаріїв. В процесі їх підготовки використовується весь арсенал художніх засобів, який втілюється потім у постановках власних "фільмів" і "телепрограм". При практичній реалізації сценарних розробок можлива організація ситуативних ігор: "Біржа праці" (підбір кандидатур на ролі телеведучих, акторів, репортерів та ін.), "Теленовини" (конкурс ведучих, підготовка матеріалу для "випуску новин" та ін.), "Репортаж з місця подій" (розвиток уміння інтерпретувати різну інформацію), "Рекламна пауза" (презентація "власної продукції", підготовка рекламних роликів), "Ток-шоу" (робота в мікрогрупах по створенню невеликих авторських ток-шоу) тощо.

Медіаосвітня технологія "**Аудіо-колажування**" передбачає завдання з використанням звукових ефектів, які можна завантажити безкоштовно з Інтернету (<http://www.ilovewavs.com>, <http://www.sounddogs.com/>), редагувати їх і використовувати в різноманітних студентських проектах. Звук може бути використаний як 1) шумовий ефект, 2) звукова ілюстрація, 3) звуковий супровід.

В якості шумового ефекту звук може використовуватися для привернення уваги студентів, переключення їх на інший вид навчальної діяльності. Наприклад, у разі проведення "мозкового штурму" уривчастий шумовий ефект (наприклад, дзвінок) може стати сигналом до початку обговорення поставленого питання або, навпаки, сигналом до завершення обговорення і необхідності пред'явлення відповіді.

Важливу роль відіграє звукова ілюстрація як додатковий канал інформації. Наприклад, наочне зображення тварин або птахів може супроводжуватися їх гарчанням, співом тощо. Малюнок або фотографія вченого, письменника, історичного діяча, може супроводжуватися його записаною промовою.

Нарешті, звук може грати роль навчального звукового супроводу наочного динамічного зображення, анімації, відеоролика.

Наведемо приклад застосування технології "Аудіо-колажування" під час практичного заняття з методики викладання іноземної мови: "Прослухайте звукозаписи, визначте

послідовність їх використання на уроці англійської мови та запропонуйте завдання з ними".

Аудіо :

- а) функціональні шуми;
- б) окремі звуки;
- в) слова;
- г) джазовий ритм;
- д) дитяча пісня на англійській мові.

Медіаосвітня технологія "**Сінквейн**" (від фр. *cinquains*, англ. *cinquain*) ефективно використовується в якості інструменту для синтезування складної інформації або в якості зрізу оцінки понятійного і словникового багажу студентів.

Написання сінквейна є формою вільної творчості, що вимагає від автора вміння знаходити в інформаційному матеріалі найбільш істотні елементи, робити висновки і коротко їх формулювати. Використання сінквейнів є ефективним для використання на практичних заняттях, коли відбувається підведення підсумків по пройденому матеріалу, а також для роботи над методичною термінологією. Ця технологія передбачає від майбутніх вчителів знань та умінь з фахових лінгвістичних дисциплін.

Правила складання сінквейна:

- правий рядок – одне слово, зазвичай іменник, що відображає головну ідею;
- другий рядок – два слова, прикметники, що описують основну думку;
- третій рядок – три слова, дієслова, що описують дії в рамках теми;
- четвертий рядок – фраза з декількох слів, що показує відношення до теми (сміслові речення);
- п'ятий рядок – слова, пов'язані з першим, що відображають сутність теми (емоційне відношення).

Тобто суть сінквейна така:

Графічно сінквейн позначається так:

_____ урок _____
 _____ раціональний _____ дозований _____
 _____ вимагає _____ поєднує _____ забезпечує _____
 _____ особливий _____ у _____ різних _____ класах _____
 _____ ефективний урок _____

Технологію сінквейну доцільно використовувати на початку уроку. Прослухайте, сінквейни, складені студентами-практикантами і згадайте тему уроку.

Медіаосвітня технологія "**Звуковий Блог**".

За допомогою безкоштовного веб-сайту (наприклад, **Voice Thread** <http://voicethread.com/>) студенти мають можливість записувати свій "Звуковий журнал". Під час педагогічної практики, після відвідання або проведення свого уроку студент може записати свої зауваження, враження, яким чином можна було покращити урок тощо.

Створивши на цьому ж сайті певну групу, кожен член цієї групи має можливість прослухати інших студентів, прокоментувати, додати своє власне аудіо чи навіть відео для обговорення.

Медіаосвітня технологія "**IDEAL**" (Identification. Deal with choices. Estimation. Act. Learning.), кожна літера – це крок, який треба зробити, аби підвищити ймовірність виходу з важкої ситуації – побачити проблему, проаналізувати її, виділити аспекти, оцінити і вибрати способи рішення. Ця технологія сприяє

реалізації організаційно-дидактичних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ.

Алгоритм вирішення проблем технологією IDEAL:

- Вчитель читає (показує) фрагмент книги (фільму), де відображена проблема.
- Просить учнів сформулювати проблему. (індивідуальна та групова форма роботи).
- Висування гіпотез.
- Учні визначають, яку інформацію вони отримали з фрагмента і що вони знають стосовно цієї проблеми з власного досвіду? (індивідуальна робота).
- Визначення того, що потрібно дізнатися, щоб вирішити проблему.
- Формулювання способів вирішення проблеми, визначення найбільш оптимальних серед них (індивідуальна, групова, фронтальна форми роботи).
- Вибір одного способу вирішення проблеми, обґрунтування вибору.

Яку проблему потрібно вирішити?

Гіпотези

Якою важливою інформацією для вирішення проблеми ви володієте?

Що ще потрібно знати?

Які 3 головні шляхи вирішення проблеми?

Який з вибраних способів кращий? Чому?

1. _____
2. _____
3. _____

Дана технологія дозволяє побачити проблему, проаналізувати її, виділити аспекти, оцінити і вибрати способи рішення, ґрунтуючись на раніше отриманих та нових знаннях. Наприклад, під час вивчення теми "Ідеї національного виховання в українській педагогіці кінця ХІХ-початку ХХ століття" на семінарському занятті з педагогіки, викладач, включає аудіозапис фрагменту з роману-поєми А.С. Макаренка "Педагогічна поема", поділивши студентів на групи, видавши кожній групі листок

вирішення проблеми з проблемним завданням: чи сучасна теоретична спадщина Антона Семеновича Макаренка? Чи доцільне трудове виховання дітей та поєднання навчання із продуктивною працею у XXI столітті?

Стратегія **IDEAL**

Листок вирішення проблеми

<p>Яку проблему необхідно вирішити:</p> <p>Сучасність теоретичної спадщина Антона Семеновича Макаренка? Чи доцільне трудове виховання дітей та поєднання навчання із продуктивною працею у XXI столітті?</p>	<p>Гіпотези</p>
<p>Якою важливою інформацією для вирішення проблеми Ви володієте?</p>	<p>Що ще потрібно знати?</p>
<p>Які 3 головні шляхи вирішення проблеми?</p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p>	<p>Який з вибраних способів кращий? Чому?</p>

Медіаосвітня технологія "**Подкаст**" (від англ. *Podcast* (iPod+)) сприяє формуванню організаційно-педагогічних та організаційно-дидактичних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ.

З'явившись порівняно недавно (у 2004 році), подкасти, котрі є звуковими передачами в Інтернеті, завойовують дедалі більшу

кількість слухачів, які використовують їх з різною метою, в тому числі й навчальною. Подкасти використовують у блогах люди з різних країн для спілкування й обміну будь-якою інформацією [12, с.143]. Як правило, вони мають певну тематику й періодичність видання. Зазначена Інтернет-технологія нового покоління дозволяє користувачам всесвітньої мережі Інтернет прослуховувати, створювати й поширювати в ній аудіопередачі [13; 14; 15].

Подкаст – це цифровий запис передачі або іншої подібної програми, доступний в Інтернеті для скачування на персональний аудіоплеєр [16].

Англійське слово Podcast походить від слів I-Pod (MP3-плеєр) і трансляції (радіомовлення, радіотрансляція) [17]. На відміну від звичайного телебачення або радіо, подкаст дозволяє прослуховувати аудіо файли не в прямому ефірі, а в будь-який зручний для користувача час. Соціальний сервіс подкастів уможлиблює як прослуховування користувачами мережі Інтернет вже розміщених раніше подкастів, так і створення ними своїх власних подкастів на будь-які теми. За тривалістю вони можуть бути від декількох хвилин до декількох годин [13, с. 68; 15, с.9].

У системі подкастингу дані не потрібно завантажувати із сайту окремо й постійно контролювати, чи з'явилося щось нове на тому чи іншому сайті. Нова інформація автоматично завантажується на компюер або MP3-плеєр. Для цього слід інсталювати відповідне програмне забезпечення, наприклад, iTunes або Juice, яке регулярно перевірятиме сайти й завантажуватиме нові аудіофайли [17, с.79]. Аудіоблоги / подкасти – це ті самі мережеві щоденники, лише з аудіофайлами у форматі MP3. Подкастинг репрезентує створення та поширення аудіо файлів у MP3-форматі в мережі Інтернет, які можна слухати в режимі онлайн або завантажити в MP3-плеєр [18].

Саме підписка являється основною відмінною характеристикою, яка робить подкасти принципово новим явищем не лише у світі техніки, але в області дидактики.

З точки зору своїх можливостей, подкастинг є синтезом переваг Інтернету та радіо. Основним **перевагами подкастингу** є:

- **стандартизація** (наявність єдиної форми подання аудіопрограм) є тим ключовим чинником, який визначає успіх подкастингу та постійно збільшує число слухачів та авторів подкастів;

- **мультимедійність** (служить для здійснення творчих завдань, мотивує майбутніх вчителів іноземних мов та формує у них міжпредметну навичку медіаграмотності, актуальної для наступного використання іноземної мови у реальній мовній ситуації);

- **організація навчального простору і часу** (студент сам обирає де і коли прослуховувати аудіозапис);

- **інтерактивність** (доповнює розвиток комунікативних та творчих умінь майбутніх вчителів ІМ, забезпечуючи перехід від споживання знань до їх обміну та синтезування; одночасно інтерактивність аутентифікує процес навчання за допомогою звертання до аудиторії світового масштабу, отримання консультації спеціалістів, представлення своєї країни на міжнародній арені);

- **періодичність** (це не одноразова публікація);

- **простота використання, доступність, безкоштовність** (процедура замовлення є дуже простою і безкоштовною).

При розробленні методики навчання іноземних мов на основі подкастів, слід враховувати характеристики, до яких належать можливості [19, с. 130]:

а) розміщення в мережі Інтернет індивідуальних подкастів;

б) створення особистої зони кожним автором подкасту, котра є необхідною для організації мережевого обговорення змісту подкасту;

в) організації мережевого обговорення змісту подкаста в особистій зоні користувача сервісу за допомогою мікроблога або веб-форуму;

г) створення та модерації особистої зони, котрі здійснюються автором подкасту;

д) розміщення повідомлень при організації мережевого обговорення змісту подкасту, котре відбувається хронологічно (як у блозі або як на форумі). Користувачі не можуть вносити зміни у зазначені повідомлення;

е) простоти використання та доступності, котра виявляє себе в тому, що опублікований на сервері подкаст може бути переглянутий / прослуханий будь-яким зареєстрованим користувачем.

Існують різні типи подкастів [17]: 1) автентичні подкасти (файли із записом носіїв мови); 2) подкасти створені викладачами для своїх студентів; 3) студентські подкасти.

Виокремлюють такі основні жанри подкастів [20, с.92]: аудіоблоги (аналог онлайн-щоденника), музика, техніка, комеді-подкаст, аудіо-книги, освітні подкасти, інтерв'ю, новини, політика, радіовистави й радіошоу, спорт, ігри тощо.

Використання технології подкастів як засобу медіаосвіти у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови сприяє підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов; появі вибору нового матеріалу; формуванню соціокультурної компетенції майбутнього вчителя ІМ, стимулює обговорення тем і дискусії у позанавчальний час; розвиває автономію майбутніх вчителів ІМ, їх критичне мислення та реалізує стандарти сучасної освіти та особистісно-орієнтованого навчання. Крім цього, будь-який студент може записати свою промову на сайті, використовуючи певні технічні засоби, а також розмістити звукові файли, записані і інших програмах (наприклад, Audacity та HandyBits), або з диска, але в MP3 форматі.

Таким чином, у відповідності до своїх дидактичних властивостей та обумовлених ними функціях у викладанні іноземної мови подкастинг може використовуватися як засіб:

- передачі навчального матеріалу, створеного викладачем (лекція, додаткові і підготовчі матеріали курсу), різноманітним аудиторіям;
 - отримання автентичної інформації для студентів, які вивчають іноземну мову та культуру;
 - розповсюдження адміністративно-організаційної інформації (розклад, оголошення);
 - повторення та закріплення пройденого матеріалу;
 - підготовка студентів до лекцій та семінарів (передкасти)
- [21].

Викладачі можуть створювати подкасти зі щоденними домашніми завданнями й публікувати їх на веб-сайті з потоком RSS. Студенти можуть замовити цей потік вдома й синхронізувати свої завдання, беручи їх з собою куди завгодно.

Майбутні вчителі іноземних мов, у свою чергу, також можуть створювати та публікувати контент для своїх викладачів або інших студентів. Таким чином, подкасти не мають на увазі участь лише викладачів, до їхнього створення можуть і мають активно залучатися й самі студенти. Участь майбутніх вчителів іноземних мов не в останню чергу мотивована тим фактом, що у викладача не завжди є можливість індивідуальної роботи зі студентами в

аудиторії, а їхню самостійну роботу з різних причин складно контролювати. У зв'язку з цим використання такої передової технології як подкасти в позааудиторній роботі підвищило б успішність. За такої обопільної роботи відбувається активне сприймання майбутніми вчителями іноземної мови навчального матеріалу: вони створюють подкасти, які створюють і викладачі, і студенти.

В Інтернеті існують спеціальні сервери подкастів. Найефективніший спосіб знайти необхідний подкаст – це звернутися до директорії подкастів, обрати цікаву категорію і переглянути список подкастів, доступних для завантаження) [22, с. 131]. Для майбутніх вчителів іноземних мов директорія подкастів розміщена за адресами www.podomatic.com, www.bbc.co.uk.

Саме у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ можливе максимально повне розкриття потенціалу технології подкасту, оскільки мова як засіб передавання інформації є водночас й об'єктом вивчення. Подкаст виконує основні завдання медіаосвіти: відокремлювати головне від другорядного, визначати тему повідомлення, членувати медіатекст на смислові фрагменти, встановлювати логічні зв'язки, виокремлювати головну думку, сприймати повідомлення у певному темпі, повній тривалості, до кінця без пропусків.

В. Навчально-ситуативні медіаосвітні технології з аудіо-візуальною опорою

Медіаосвітня

технологія

"Театралізовано-ситуативне заняття" з метою реалізації тематичних та мотиваційних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ, передбачає створення різних аудіовізуальних медіатекстів (короткометражних фільмів, радіо/телепередач, комп'ютерної анімації тощо) за заздалегідь написаним планом і міні-сценарієм. Важливим є розподіл між студентами ролей "журналістів", "режисерів", "операторів", "дизайнерів", "акторів" міні-сценаріїв і сценарних епізодів, ведучих та учасників "телепередач" тощо; репетиційний період і практичне створення медіатексту. Як результат – порівняння та обговорення отриманих у "командах" результатів.

Наприклад, студентам можна запропонувати здійснити різні трактування "дубляжу" незнайомого їм відеофрагменту

(позбавленого звукової фонограми) або відомого епізоду з фільму чи телепередачі. Так, на практичному занятті з педагогіки, студентам запропонували озвучити фрагмент з "Педагогічної поеми" А. Макаренка, перенісши героїв у ХХІ століття.

Медіаосвітня технологія **"Дискусійний медіаклуб"** передбачає реалізацію мотиваційних, тематичних та організаційно-дидактичних умов професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ.

Основними завданнями дискусійного медіаклубу є:

- опис основних ознак кращої (гіршої) установки на сприйняття конкретного твору медіакультури;
- опис найкращих (найгірших) об'єктивних (обстановка під час перегляду) і суб'єктивних (настрій, індивідуальні психофізіологічні дані тощо) умов сприйняття медіатекстів;
- складання розповіді від імені головного героя або другорядного персонажа медіатексту: зі збереженням особливостей його характеру, лексики тощо;
- перенесення персонажа медіатексту у змінену ситуацію (зі зміною назви, жанру, часу, місця дії медіатексту, його композиції: зав'язки, кульмінації, розв'язки, епілогу тощо; віку, статі, національності персонажа тощо);
- складання розповіді від імені одного з неживих предметів, що фігурують в медіатексті, зі зміною ракурсу оповідання в парадоксальну, фантастико-ексцентричну сторону;
- підбір прозових, поетичних, театральних, живописних, музичних творів, що асоціюються з тим чи іншим твором медіакультури, обґрунтування свого вибору;
- складання монологів (уявних "листів" в редакції газет і журналів, на телебачення, у міністерство культури тощо) представників аудиторії з різними віковими, соціальними, професійними, освітніми та іншими даними, які знаходяться на різних рівнях медіасприйняття;
- обґрунтування причин успіху медіатекстів у масовій аудиторії (опора на міф, фольклор, видовищність жанру, систему "емоційних перепадів", наявність розважальної, рекреаційної, компенсаторної й інших функцій, щасливий кінець, авторська інтуїція тощо);
- складання прогнозу успіху в аудиторії тих чи інших медіатекстів поточного кіно / телерепертуарі за рекламними анотаціями (роліками) тощо.

На базі ресурсного центру Self-Access Teacher Development Center ННІ Іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка функціонує гурток "Your Media Club", який надає можливість приєднатися до гуртка і переглядати та обговорювати найкращі зразки іноземного кінематографу, сучасні телепередачі, блоги відомих людей в Інтернеті та ін. Він дозволяє майбутнім вчителям ІМ не лише розвивати свої компетенції під час перегляду та обговорення, але й брати участь у підготовці заняття.

Медіаклуб складається з двох основних груп учасників: студенти-організатори та студенти-глядачі. До третьої групи можна віднести викладачів-консультантів, які координують та оцінюють роботу студентів.

До першої групи, як правило, належать студенти старших курсів, які добре володіють іноземною мовою і мають основи методичної компетенції. Саме вони виконують основну роботу по підготовці та проведенню занять: пропонують фільми для перегляду, розробляють завдання на основі матеріалів фільму, організовують виконання завдань під час засідання медіаклубу та перевіряють домашні письмові відповіді студентів-глядачів [23].

Студенти-глядачі – це здебільшого студенти молодших курсів, для яких заняття медіаклубу пропонують додаткову можливість удосконалити іншомовну комунікативну компетенцію на основі цікавої діяльності у невимушеній атмосфері.

Готуючись до заняття медіаклубу, студенти-організатори створюють свої власні письмові медіатексти різних жанрів: оголошення, план-конспект заняття та письмові роздаткові матеріали (handouts). Цільовою аудиторією першого та останнього жанрів є студенти-глядачі; комунікативна мета оголошення – надати інформацію про наступну зустріч та зацікавити глядачів, а мета роздаткового матеріалу – допомогти у сприйманні та обговоренні фільму. Цільова аудиторія плану-конспекту – самі студенти-організатори, мета тексту – надати допомогу у проведенні заняття. До мовного і позамовного оформлення тексту кожного жанру висуваються певні вимоги: для оголошення – чіткість, яскравість, емоційність; для плану-конспекту – чітка структура та розгорнутість; для роздаткового матеріалу – мовна коректність, доступність, чіткість, лаконічність.

Здобутий під час підготовки та проведення занять медіаклубу досвід може забезпечувати підґрунтя для студентських наукових досліджень, поділитися результатами яких студенти можуть за

допомогою текстів інших жанрів: наукових статей та тез до виступів на студентських наукових конференціях.

Завдяки сучасним можливостям Інтернет-технологій планування наступних зустрічей, обговорення переглянутих фільмів, після переглядові письмові завдання можна перенести на сторінки форумів або блогів

Наприклад, на одному з засідань медіаклубу, після перегляду екранізації відомого літературного твору Вільяма Сомерсета Моєма "Театр" ("Theatre"), студентам було запропоновано перенести головну героїню Джулію Лемберт у сучасність та від її імені написати "уявного" листа на телебачення.

Медіаосвітня технологія **"WEB-Портфоліо"**

(Веб-портфель, веб-портфоліо, E-Folio) сприяє формуванню важливих якостей професійної компетентності, як веб-ресурс, який відображає зростання навчальних або професійних досягнень власника.

Web-портфоліо студента – це веб-сайт, на якому відображаються освітні результати – результати виконання лабораторних робіт, проектних завдань, спільної діяльності. На відміну від попередніх засобів вимірювання ефективності професійної підготовки майбутніх учителів, які базувалися насамперед на їхній спроможності витримати стандартизоване тестування, оцінювання сучасних студентів передбачає, що вони мають також показати свої доробки (наукові статті, огляд педагогічної преси, плани уроків, відеофрагменти уроків тощо).

На сьогоднішній день багато педагогів схильні розглядати "web-портфоліо" як відповідь на фундаментальні зрушення в сучасному освітньому просторі, де навчання вже не сприймається як формальний процес передачі знань, а як процес, метою якого є орієнтація людини на самостійне освоєння актуальних знань протягом всього життя. Такий вид портфоліо являє собою можливість для самостійного роздуму про процес навчання, презентації власних освітньо-професійних знань або компетенцій, набутих власником.

Медіаосвітня технологія "Web-портфоліо" характеризується: гіпертекстовою побудовою веб-ресурсу, що дозволяє реалізувати зв'язок між компонентами моделі портфоліо найбільш наочно у вигляді перехресних посилань; структурованістю, відкритістю, платформонезалежністю, переносимістю та гнучкістю

веб-ресурсів, що дозволяють модифікувати веб-ресурси, проводити пошук і порівняльний аналіз і будувати різні візуалізації контенту (зведені таблиці, діаграми та ін.); комунікативною спрямованістю веб-ресурсів, що дозволяє студентам здійснювати інформаційну взаємодію на базі своїх портфоліо.

За допомогою "web-портфоліо" викладач постійно контролює процес інтегрування студентом нової інформації з раніше отриманою, що вимагає від викладача створення множинних умов для дослідження, обговорення і відкриття, тобто опрацювання нового матеріалу в кооперативних навчальних групах, в яких студенти залучаються до конструювання своїх знань.

Професійне "web-портфоліо" майбутнього вчителя ІМ зразка початку ХХІ століття укладається в електронному форматі, що допомагає не тільки зекономити час і матеріальні ресурси, але й урізноманітнити артефакти, копіювати і редагувати матеріали на різних етапах навчального процесу. На думку відомої американської дослідниці web-портфоліо як процесу професійного саморозвитку вчителя Х. Беррет, додавання технологічного виміру оптимізує практику укладання професійного портфеля завдяки застосуванню стратегій архівування, гіпертекстових посилань, співпраці, розповсюдження й опублікування результатів [24].

Типове "web-портфоліо" майбутнього вчителя іноземної мови має включати в себе наступні розділи:

1. Загальні відомості про майбутнього вчителя (особистий листок з обліку кадрів, документи про освіту, про проходження курсів підвищення кваліфікації, атестаційні листи, нагороди, дипломи, грамоти).

2. Самоаналіз навчальної діяльності (завдання вчителя, цілі педагогічної діяльності, завдання педагогічної діяльності, особистісні якості, що визначають професійну діяльність).

3. Результативність педагогічної діяльності (діагностика рівня навченості, успішності педагогічної взаємодії, труднощів і проблем в процесі особистісного розвитку, освітніх досягнень школяра).

4. Науково-методична робота (методична система вчителя, участь в конкурсах, конференціях і семінарах, карта педагогічних технологій, дослідницька та проектна діяльність).

5. Позаурочна діяльність з предмета (предметні олімпіади, конкурси, предметні ідеї, виставки, взаємодія з установами науки

та культури міста, інтернет-технології для збагачення освітнього потенціалу).

6. Ефективність класного керівника (система взаємодії з соціумом (адміністрація, батьки, органи самоврядування), робота з формування культури життєдіяльності учнів, система роботи з учнівським портфоліо).

7. Кабінет - творча лабораторія вчителя (нормативно-правова база, технологічний блок, методичне забезпечення, дидактичний матеріал, роздатковий матеріал, позаурочна робота, позакласна робота) .

Грунтуючись на досвіді західної педагогіки, ми пропонуємо виділити три основні види "web-портфоліо": **web-портфоліо розвитку (developmental web-portfolio)**. Це портфоліо являє собою своєрідний звіт про діяльність, яку власник реалізовував протягом певного періоду часу; **web-портфоліо роздумів (reflective web-portfolio)** може включати в себе особисті роздуми про зміст портфоліо, і про те, що представлені у ньому артефакти мають велике значення для росту і розвитку його власника; **web-портфоліо репрезентації (representational web-portfolio)** демонструє освітньо-професійні досягнення власника. Такий вид портфоліо використовується як резюме, його іноді називають портфоліо кар'єрного просування (**career web-portfolio**) [25, с. 4].

У професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови ми пропонуємо студенту почати з "web-портфоліо розвитку", яке пізніше перейде у "web-портфоліо кар'єрного просування".

Що необхідно для вдалого web-портфоліо:

1. Логотип. Це перше, що бачить користувач. Ми читаємо зліва направо, зверху вниз, тому має сенс помістити свій логотип у лівому верхньому куті веб-сайту, щоб користувачі могли відразу визначити, хто є власником сайту.

2. Слоган (кредо). Після того як користувачі бачить, хто є власником сайту, вони хочуть знати, чим саме Ви займаєтесь. Ваш слоган (кредо) повинен(но) бути коротким і влучним.

3. Про себе. Тут має міститися інформація про власника "web-портфоліо". Не бійтеся показати свої нагороди і визнання, якщо Ви дійсно хочете, щоб відвідувачі знали чим саме Ви займаєтесь і наскільки Ви вправні у цьому.

4. Контакти. Це один з найбільш важливих елементів "web-портфоліо". Ваша контактна інформація повинна бути розміщена на видному місці і до неї має бути вільний доступ. Нехай відвідувачі знають, що з Вами легко зв'язатися через e-mail або чат.

5. Використання соціальних мереж. Коли у користувачів з'явився інтерес до Вас і вашої роботи, спонукайте їх слідувати за вами на інших сайтах. Більшість користувачів зареєстровані у соціальних мережах і Ви швидко зможете розповсюдити потрібну інформацію у разі потреби у Twitter, Facebook, VK, LinkedIn та ін.

Для створення web-портфоліо можна використати три **ресурси:**

1. <http://docs.google.com> – це безкоштовний онлайн-офіс, що включає в себе текстовий, табличний процесор і сервіс для створення презентацій, а також Інтернет-сервіс зберігання файлів з функціями файлообміну, зберігання інструкцій, пам'яток для організації роботи з дітьми та їх батьками, публікації, матеріали виступів на засіданнях професійних громадських об'єднань.

2. <http://blogger.com> - Інтернет-ресурс, на якому можуть розташовуватися блоги користувачів. Призначений для створення "web-портфоліо", збірки матеріалів в єдиний Інтернет-ресурс, розміщення "web-портфоліо" в мережі Інтернет, організація зворотного зв'язку з відвідувачами.

3. <http://www.youtube.com/> - он-лайн сервіс для перегляду і розміщення відеоматеріалів та відеофрагментів.

Медіаосвітня технологія "**Медіаосвітній web-квест**" сприяє реалізації організаційно-педагогічних та тематичних умов

формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ так як забезпечує самостійну роботу студентів. Враховуючи значні обсяги інформації, необхідність їх обробки і передачі, потрібно інтегрувати ці педагогічні технології з інформаційно-комунікативними технологіями (ІКТ), використанням Інтернету. Зважаючи на те, що у ВНЗ особливе місце займає дослідницька робота студентів, заслуговує на увагу інтеграція методу проектів з використанням Інтернету та рольових ігор. Такий вид проектів називають web-квестом (від англ. *quest* – пошук, пригода).

Слід відзначити можливості застосування web-квестів на всіх етапах проходження матеріалу в освітньому процесі вузу. На наш погляд вони будуть ефективними як при закріпленні матеріалу і перевірці знань з пройденої теми, так і на етапі формування навичок професійного значення.

Ми вважаємо, що web-квест є одним один з найбільш ефективних засобів у навчанні іноземних мов, адже web-квест робить процес навчання іноземної мови набагато цікавішим як для студента, так і для викладача. Студент навчається критично мислити, вирішувати складні проблеми, зважувати альтернативні думки, самостійно приймати продумані рішення, брати на себе відповідальність за їх реалізацію. Web-квест дозволяє робити відкриття, а не просто засвоювати іншомовну інформацію, оскільки в процесі творчої роботи студенти отримують не "готові до вживання" знання, спрощені і клішовані формули, а самі залучені в пошукову діяльність; студентам забезпечується доступ до великих за обсягом, постійно оновлювальних, автентичних іншомовних медіатекстів; у студентів формується стійка мотивація до вивчення іноземних мов; при виконанні ролі в web-квесті студенти вчаться дивитися на проблему з різних точок зору, досліджуючи її більш-менш глибоко; підсумовує пізнавальні навички студента і дає можливість застосувати їх у других дисциплінах або галузях [26].

Характерними особливостями web-квесту, що відрізняють його від інших технологій, зокрема від методу проектів, є такі: **перш за все**, заздалегідь визначаються ресурси, в яких є інформація, що необхідна для розв'язання проблеми (вони можуть бути в будь-якому вигляді (в електронному вигляді – на компакт-дисках, відео- й аудіоносіях, у паперовому вигляді, посилання на ресурси в Інтернет, адреси web-сайтів за темою тощо)). **По-друге**, web-квест однозначно визначає порядок дій,

який має виконати студент для одержання необхідного результату. **По-третє**, обов'язковою складовою цієї технології є перелік тих знань, умінь і навичок, які зможуть набути студенти, виконавши даний web-квест. **По-четверте**, однозначно визначені критерії оцінки виконаних завдань [27, с. 18].

Вчені довели, що структура web-квесту складається з кількох обов'язкових розділів: вступ (сформульовано тему проекту, обґрунтовано його цінність); завдання (мета, умови, проблема та її оптимальне рішення); процес (поетапний опис процесу роботи, розподіл ролей, обов'язків кожного учасника, список інформаційних ресурсів); вказівки (як організувати та представити зібрану інформацію), які можуть бути представлені у вигляді запитань, котрі організують навчальну роботу (наприклад, визначення часових меж, загальна концепція, рекомендації з використання електронних джерел, подання "заготовок"-шаблонів web-сторінок – для зняття труднощів при створенні студентами власних сторінок як результату пройденого матеріалу тощо); оцінювання (може включати як шкалу для самооцінки й оцінки роботи однокласників, так і опис критеріїв оцінки викладачем); висновок (узагальнення результатів, підведення підсумків (чому навчилися, які навички набули); можливі риторичні запитання або питання, що мотивують подальше дослідження тематики) [28].

Скориставшись структурою освітнього web-квесту й шаблонами для його створення, можна розробити цілий ряд медіаосвітніх сайтів для майбутніх вчителів іноземних мов.

На наш погляд, web-квести, включені в педагогічний процес, здатні в значній мірі підвищити ефективність навчання майбутнього вчителя іноземної мови, завдяки цікавим, творчим завданням. Крім цього вони сприяють формуванню медіакомпетентності студентів.

Медіаосвітня технологія "**Класний лекторій**" – ефективна форма активізації пізнавальних інтересів школярів і студентів, і, одночасно, прилучення до медіаосвітньої діяльності. Для підготовки лекторію групи учнів (студентів) за допомогою педагога вибирають тему виступу, підбирають аудіо та відеоматеріали. Презентація таких групових проектів, як правило, викликає інтерес у аудиторії, особливо, якщо проводиться на конкурсній основі. Ця форма роботи сприяє не тільки набуванню

додаткових знань з навчальних предметів, а й допомагає кожному учаснику упевнитись в своїх силах.

Наприклад, під час вивчення теми "Педагогічна професія у сучасному суспільстві", на семінарському занятті з педагогіки, студентам було запропоновано підготувати виступ на тему "Значення та соціальна роль педагогічної професії" та переконати своїм виступом про перспективу розвитку вчительської професії у новому інформаційному просторі.

3.3. Імітаційно-компілятивні медіаосвітні технології

Використання даного типу технологій є ефективним в професійній підготовці вчителя ІМ початкової школи освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" і відповідає тематичним, психолого-педагогічним, організаційно-педагогічним, організаційно-дидактичним та мотиваційним умовам формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ.

Під **імітаційно-компілятивними медіаосвітніми технологіями** ми розуміємо технології, у яких учбово-пізнавальна діяльність побудована на імітації зразку та ігрових технологіях. Застосування таких технологій передбачає реалізацію тематичних та психолого-педагогічних умов, оскільки у початковій школі, за даними досліджень останніх років першокласники приходять до школи, маючи за плечима значний медійний досвід і у більшості з них є досить стійкі медійні уподобання: улюблені фільми і телевізійні програми, комп'ютерні ігри, журнали тощо.

Вчитель повинен знати, що учень початкової школи багато часу проводить біля екрану. Більше того, перегляд телепередач, відеофільмів, комп'ютерні ігри та Інтернет є важливим компонентом повсякденного життя дитини молодшого шкільного віку. Їм доводиться стикатися з постійно зростаючим потоком інформації, яка часто виявляється неякісною та невідповідною їхній віковій групі, вони відчують значні труднощі, коли їм необхідно проявити пошукові навички або самостійно критично оцінити отриману інформацію.

Ми розділили імітаційно-компілятивні медіаосвітні технології для формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ на три категорії: з візуальною, аудіо та аудіо-візуальною опорою.

А. Імітаційно-компілятивні технології з візуальною опорою

Медіаосвітня технологія "**Картина за вікном**" ("**Picture out the Window**"), сприяє реалізації психолого-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ, розвиває спостережливість і увагу, а також повноцінне сприйняття об'єктів. За командою викладача, студентам-майбутнім вчителям пропонується подивитися у вікно кілька секунд, після чого вони повинні розповісти, що побачили. При цьому побачену за вікном картину потрібно "намалювати"

словами як можна точніше, ніби фотографуючи. Потім завдання ускладнюється, і гравцям пропонується уявити, що все побачене за вікном – один кадр з фільму, до якого необхідно придумати початок і кінець. Така технологія дозволяє майбутнім вчителям, створити психологічний настрій на початку навчальної діяльності.

Медіаосвітня технологія "**Рекламний агент**" ("**Editing Director**") сприяє розвитку творчої уяви, фантазії, формуванню комунікативних навичок та сприяє реалізації тематичних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ. Студентам пропонується прочитати оголошення в студентській газеті та відібрати з наявних претендентів вчителів для роботи у школі. Завдання може бути ускладнене, якщо дати типи шкіл – спеціалізована школа, ліцей, гімназія, або етап навчання – вчитель для молодшої школи, середньої чи вищої школи.

Наприклад,

Школа англійської мови запрошує креативних вчителів!

Запрошуємо вас на роботу до
Школи англійської мови
Хелен Дорон!

Якщо ви:

- добре знаєте англійську;
- любите дітей і маєте досвід роботи з ними -

ласкаво просимо на роботу до
Школи англійської мови
Хелен Дорон.

Освітня група Хелен Дорон надає всесторонню допомогу вчителям та *Школам англійської мови*, що працюють у рамках програми. Майбутні вчителі отримують інформаційну підтримку у вигляді семінарів, веб-порталу та сайту реквізиту вчителя; маркетингову підтримку; необхідні рекламні матеріали.

Для того щоб влаштуватися "на роботу", студенти повинні підготувати невеликі статті-резюме або підібрати питання для інтерв'ю, розповісти про себе, проявити необхідні якості для майбутньої педагогічної діяльності (комунікабельність, винахідливість, творчі здібності, вміння викладати свої думки).

Така технологія дозволить майбутнім вчителям побачити, чи дійсно вони готові до педагогічної діяльності, чи мають розвинені педагогічні здібності, досконалі професійні уміння, професійну самосвідомість, педагогічне мислення, чи володіють навичками самонавчання, самовдосконалення тощо.

Медіаосвітня технологія "**Газетний кіоск**" ("**Newsstand**") дозволяє майбутнім вчителям дізнатися як познайомити дітей з деякими поняттями медіасвіту (рубрика, малюнок-символ, юний кореспондент, редакція тощо), навчитися орієнтуватися в матеріалах преси для дітей.

Дітям буде цікаво коли у медіасвіт їх введе відомий відео-персонаж, Postman Pat (Листоноша Пет) – герой Британського мультфільму (його роль грає хтось із старших) і доставить цікаві газети та журнали для дітей. Учні знайомляться з матеріалами, які розміщені на першій сторінці газети (журналу). Листоноша розповідає, що на першій сторінці розміщують все найважливіше, що відбулося за якийсь певний проміжок часу. Завдяки розповіді Пета юні читачі дізнаються, що малюнок-символ обов'язково відповідає темі матеріалу, який надрукований в газеті, юні кореспонденти – це школярі, які займаються підготовкою матеріалів для чергового номера, а певний шрифт і колір в газеті використовуються, щоб привернути увагу читача тощо. В результаті учні осягають таємниці друкованого медіатексту, вчаться знаходити необхідну і цікаву інформацію, знайомляться з пресою для дітей.

Б. Імітаційно-компілятивні технології з аудіо опорою

Мета даних технологій з аудіо опорою є заволодіти увагою студента-майбутнього вчителя, так як дані технології володіють великим емоційним зарядом.

Інформація поступає через адитивний канал, що сприяє диференціації навчання та ефективно для майбутніх вчителів з розвинутим адитивним слухом

Медіаосвітня технологія "**Погодсья чи не погодсья**" ("**Agree or disagree**")

На методичній майстерні з методики викладання іноземної мови, студенти прослуховують інтерв'ю з вчителями іноземної мови у різних класах, які описують як вони проводять уроки

іноземної мови у початковій школі. Студенти прослуховують висловлювання, визначають який загально-дидактичний принцип навчання використовує вчитель на своїх уроках:

- a) Принцип активності.
- a) Принцип комунікативної активності.
- b) Принцип інтегрованого навчання.
- c) Принцип індивідуалізації.
- d) Принцип наочності.

У моєму класі діти мають різні інтереси, тому я готую для них різні завдання, які мотивували б їх до вивчення мови, і від виконання яких,

1

Коли я представляю нове граматичне явище, я акцентую увагу не на його форму, а на функції. Я завжди говорю дітям так: "Сьогодні ми навчимося як порівнювати різні явища". Хочете знати куди сховався зайчик? Ми сьогодні навчилися як розпитувати про це. Так діти з

1

2

На своїх уроках, я завжди залучаю дітей у різні види активності: то ми слухаємо казку, то ми розфарбовуємо малюнки, то обмінюємося малюнками та описуємо їх, то зображаємо героїв казки. Діти не

3

У мене в класі є так званий дисплей, на якому діти вивішують свої малюнки, або малюнки-розфарбовки, а також виконані ними проекти у вигляді постерів або коміксів. Це дуже яскравий куточок, біля якого завжди повно дітей на перерві, а я постійно використовую їх "твори" на уроках як неординарний початок уроку, як засіб стимулювання мовленнєвої активності, як опори для висловлювань, або письма тощо.

4

Я стараюсь максимально використовувати тексти підручника. До читання ми з учнями відпрацьовуємо фонетичне читання важких слів, перекладаємо найбільш складні речення, вивчаємо соціокультурний коментар. Ознайомившись з цілим змістом тексту, я використовую його як засіб формування вмінь говоріння. Це може бути рольова гра, переказ від різних осіб, написання листа. Після такої роботи діти гарно

5

Ключі: 1d, 2 b, 3a, 4e, 5c.

Після цього студенти прослуховують висловлювання ще раз і висловлюють свої думки, з ким вони погоджуються? Чому? З ким вони не згодні? Чому?

Медіаосвітня технологія "**Рекламний агент**" ("**Advertising (publicity) Agent**") сприяє розвитку критичного мислення майбутнього вчителя ІМ при сприйнятті рекламних медіатекстів та реалізації організаційно-дидактичних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ. Студенти прослуховують аудіо-рекламу свого ВУЗу, потім, працюючи в малих групах, пропонують свої проекти майбутньої реклами ВУЗу (факультету). При використанні даної технології в школі, в учнів виникає багато питань про те, як краще підготувати оголошення, як його оформити тощо. Майбутній вчитель іноземної мови, повинен уміти пояснити учням, чим відрізняються реклами, підготовлені для телебачення від

рекламних оголошень, що друкуються в пресі або звучать по радіо, дати їм декілька порад про те, як писати рекламне оголошення. Під час методичної майстерні студенти, розробили декілька покрокових рекомендацій:

1. Choose what goods or service you are going to advertise.
2. Think, where your advertisement will be (on TV, in the magazine, in the Internet).
3. Decide the form of your advertisement (a small play, a fairy tale, a song, a poem etc.)
4. Choose the design for your advertisement (costumes, music etc.).
5. Write your scenery.

В. Імітаційно-компілятивні технології з аудіо-візуальною опорою

Рольова медіа-гра "**Дубляж**" ("**Dub**") сприяє розвитку повноцінного сприйняття медіатексту, фантазії й творчої уяви та сприяє реалізації тематичних та мотиваційних умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ. Для проведення медіа-гри заздалегідь треба підготувати фрагменти з телепередач, фільмів, які висвітлюють проблеми шкільної освіти. Студенти "приміряють" на себе роль директора школи, вчителя з великим досвідом, методиста, студента-практиканта тощо і починають працювати над озвучуванням свого уривка. Відпрацювавши свою роль без звуку, необхідно включати відео у реальному режимі, де виступають реальні учасники. У майбутнього вчителя іноземної мови є можливість порівняти свої висловлювання, коли він був в ролі вибраного ним героя, з справжніми висловлюваннями, погодитися чи не погодитися з ним.

Медіаосвітня технологія "**Добре і погано**" ("**Good and Bad**") (відео фрагмент "The Beauty and the Beast", тема "Я, моя сім'я та друзі", 3-й клас) допоможе усвідомити які позитивні і негативні сторони характеру можуть мати різні герої мультфільму і більш критично ставитися до них.

Для проведення цієї гри потрібно розділити аркуш паперу вертикально на дві частини. У кожній частині - заголовки "good" ("добре") і "bad" ("погано") (рис. 2).

Після перегляду фрагменту мультфільму "*The Beauty and the Beast*" ("*Красуня і чудовисько*"), в кожний стовпчик потрібно вписати позитивні і негативні сторони характеру основних персонажів: Belle, Beast, Gaston, Maurice, Mrs Potts, Chef Brouche та ін. Наприклад, до позитивних персонажів можна віднести Бель (Belle), вона intelligent, stubborn and outspoken, до негативних персонажів ми відносимо Гастона (Gaston), який rude, conceited, small-minded, narcissistic, and spends his time fighting, drinking and hunting.

Good	Bad
Belle	
Gatson	

Рис. 2

Медіаосвітня технологія "**Музичний редактор**" ("**Music Editor**") розвиває естетичний смак, повноцінне сприйняття медіатексту, фантазію і творчу уяву. Для її проведення доцільно використовувати аудіо-фрагменти та відео-фрагменти з знайомих і популярних для потенційних учнів мультфільмів, телепередач, фільмів-казок або реклами. Завдання "музичних редакторів" полягає в підборі музичного супроводу до знайомих відеофрагментів.

Наприклад, під час педагогічної практики, під час вивчення теми "Тварини" у 2-му класі, учні переглядають 2 відеофрагмента з мультфільму "Мауглі", перший – коли медвідь вчить Мауглі, другий – коли пантера знаходить Мауглі, а навколо інші тварини. Завдання учням:

- Подивіться фрагмент і опишіть тварин у кольорі (наприклад, The panther is black and big. The monkeys are brown and small.)
- Скажіть, а які риси характеру проявляються у тварин у цих відео фрагментах? (наприклад, The bear is sly, but kind. The panther is wise. The monkeys are funny)

- Послухайте звуки і скажіть, що вони означають. (наприклад, дує вітер, крик мавпи, звук журчання води, спів пташок та ін.)
- Які звуки може супроводжувати перший епізод? Другий?
- Прослухайте 2 музичних фрагменти. Який з них підходить для кожного фрагменту. Чому?

Медіаосвітня технологія "**Брендинг**" ("**Brending**") є однією з медіатехнологій з аудіо-візуальною опорою, якою повинен володіти майбутній вчитель, для того аби навчити дітей молодшого шкільного віку, які знайомі з брендингом з самого раннього віку. Вчені довели, що у віці від шести місяців діти можуть сформулювати уявні образи корпоративних логотипів і талісманів. Розуміння бренду може бути встановлене вже у віці двох років, а коли вони підуть у школу, більшість дітей у школі здатні визначити сотні логотипів.

Наприклад, під час методичних майстерень з методики викладання іноземної мови, студенти створили алфавіт з частин всесвітньо відомих брендів та запропонували методику їх використання:

- Подивіться на символи літер алфавіту і скажіть, які з них Вам знайомі?
- Що означають ці символи?
- Де Ви зустрічаєте ці символи? В яких передачах? На вулицях?
- Що у Вас є дома (у Ваших друзів) з цими символами?
- З якої літери починається кожен символ?
- Які ще слова починаються з цієї літери?
- Намалюйте ці предмети (або напишіть ці слова) у таблиці певної літери.
- Придумайте і запишіть речення з словами, які означають ці символи.

На наш погляд дана технологія буде сприяти не тільки формуванню вмінь каліграфії дітей, але й розвивати пам'ять, сприйняття та уявлення.

--	--	--	--	--

Дана візуальна технологія брендингу викличе ще більшу цікавість, якщо буде подаватися одночасно з звуковим або музичним супроводом, з яким діти вже добре знайомі. Наприклад, звук загрузки телефону "Nokia", пісня з реклами "Coca Cola", мелодія дзвінка у "Skurем, звук вхідного повідомлення у "ICQ" тощо.

Для реалізації тематичних умов майбутні вчителі створили ще одну медіаосвітню технологію, під час вивчення теми "Відпочинок і дозволя" у 4-му класі та запропонували наступні завдання, спираючись на опору:

7:00	
7:00 - 7:30	
7:30 - 7:50	
8:00 - 8:30	
8:30 - 13:00	
13:00 - 14:00	
14:00 - 17:00	
17:00 - 17:30	
17:30 - 20:00	
22:00 - 22:05	
22:10 - 23:00	

- Подивіться на таблицю і задайте питання своєму другу, що він робить у певний час під час вихідного дня?
- Подивіться на таблицю і розкажіть, що ваш друг робить у першій половині дня? Вдень? Ввечері?

– Подивіться на таблицю і напишіть листа Вашому другу про те, як проходить Ваш вихідний день? та ін.

Для реалізації тематичних та мотиваційних умов професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ цікавою для використання є медіатехнологія "**Завмри!**" ("**Freeze**"), яка сприяє розвитку зорово-художньої образності. Студентам демонструються стоп-кадри з відомих кінофільмів (мультфільмів) на професійну тематику (наприклад, "Доживемо до понеділка", "Посмішка Монни Лізи", "Прапори на баштах", "Педагогічна поема" та ін.) і пропонується відтворити монологи від імені головних героїв, зображених на них. Під час виконання завдання інші студенти групи виступають в ролі журі, зазначають найкращі варіанти відповідей.

Питання для самоконтролю:

1. Що покладено в основу різноманітних класифікацій медіа?
2. Яким чином автор виділив 3 групи медіатехнологій?
3. В залежності від каналу по якому поступає медіаінформація, які технології виділив автор?
4. Яким чином можна вдосконалити процес професійної підготовки майбутніх вчителів ІМ?
5. Що таке "педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ"?
6. Які педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ виділив автор?
7. Що відноситься до тематичних (психолого-педагогічних, організаційно-педагогічних, організаційно-дидактичних, мотиваційних) умов формування професійної компетентності майбутнього вчителя ІМ?

Література до розділу:

1. Онкович Г.В. Медіаосвіта (Загальний курс) Програма навчального курсу для студентів вищих навчальних закладів // Електронний ресурс // Онкович Г.В. – Режим доступу: edu.of.ru/attach/17/82979.doc від 21.09. 2011.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Головченко Г.О. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх бакалаврів з інформаційної діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Головченко Гліб Олександрович. – К., 2005. – 218 с.
4. Гуменюк О.В. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки молодших спеціалістів стоматологічного профілю : дис. ... канд. пед. наук 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Гуменюк Ольга Михайлівна. – К. : 2004. – 171 с.
5. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В. Your English Self». Підручник з англ. мови для 8 класу загальноосвітніх навч. закладів. – Київ, «Наш час», 2008. – 208с.
6. Somerset Maugham. The Moon and Sixpence // Електронний ресурс // Somerset Maugham – Режим доступу: <http://www2.hn.psu.edu/faculty/jmanis/s-maugham/moon-sixpence.pdf> від 17.01.2013.
7. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5-ти тт. - Т. 3. - Київ: Радянська школа, 1977. - 670 с.
8. Калініна Л.В. Розвиток професійно-методичної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови: проблемні завдання [Текст] : навч. посібник / Л. В. Калініна [та ін.]. - Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2010. - 200 с.
9. Свиридчук Т. Вчимося мислити критично (З практики організації та проведення дебатів в учнівських аудиторіях) // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2007. – № 5-6. – С.20-31.
10. Сас Л. Реклама: як вона впливає на нас? (Урок-проект з елементами дискусії у 6 класі гімназії) // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2008. - № 4. – С.96-98.
11. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В. English Smart: Підручник для 5-го класу спеціалізованих навчальних закладів. - Х.: Світ дитинства, 2005.-232с.
12. Сороко Н.В. Дидактичні функції інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителя словесника / Н.В. Сороко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – Вип.1. – С. 45.
13. Сысоев П.В. Методика обучения иностранному языку на основе новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев. – М. : Глосса-Пресс; Феникс, 2010. – 177 с.
14. Сысоев П.В. Технологии Веб 2.0 в создании виртуальной образовательной среды для изучения иностранного языка / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев // Иностранные языки в школе. – 2009. - №3. – С. 26-31.
15. Сысоев П.В. Технологии Веб 2.0: Социальный сервис подкастов в обучении иностранному языку / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев // Иностранные языки в школе. – 2009. - №6. – С. 8-11.
16. The New Oxford American Dictionary, 2005.

17. Палкова А.В. Применение сервисов Веб 2.0 в преподавании иностранных языков // Преподавание иностранных языков в мультимедийном пространстве. – Тверь : Тверской гос. ун-т, 2012. – С. 69-85.
18. Яценко Ю.С. Подкасты в учебном процессе [Электронный ресурс] / Ю.С. Яценко // Мастер-классы для преподавателей английского языка : [Сайт]. – Режим доступа: http://internetineflt.narod.ru/МК_1_3.html. – Загл. с экрана.
19. Сысоев П.В., Евстигнеев М.Н. Компетенция учителя иностранного языка в области использования информационно-коммуникационных технологий: определение понятий и компонентный состав/П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев//Иностранные языки в школе. – 2011. – № 6 – С.16 – 20.
20. Салин Б.С. Некоторые аспекты использования подкастов в обучении английскому языку / Б.С. Салин // Современные проблемы науки и образования. – 2010. - №4. – С. 91-93.
21. Авраменко А.П. Подкасты и видеокасты мобильного формата в преподавании иностранных языков // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 101. – Чернігів: ЧНПУ, 2012. – С. 7-9.
22. Соломатина А.Г. Развитие умений говорения и аудирования учащихся посредством учебных подкастов / А.Г. Соломатина // Вестник Томского государственного университета. Серия: Язык и культура. – 2011. - №2(14). – С. 130-134.
23. Москалец О.О. Формування компетенції у письмі засобами відеокасту на факультеті іноземних мов // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 101. – Чернігів: ЧНПУ, 2012. – С. 223-227.
24. Barrett, H., & Wilkerson, J. (2004) «Conflicting Paradigms in Electronic Portfolio Approaches» [Retrieved January 21, 2010 from: <http://electronicportfolios.org/systems/paradigms.html>]
25. Григорьева И. В. Путь к технологиям поколения web 2.0: web-портфолио в медиаобразовательном пространстве вуза (из опыта работы кафедры педагогики ГОУ ВПО ИГЛУ) [Электронный ресурс] // Magister Dixit: электронный научно-педагогический журнал Восточной Сибири : сетевой журн./ И. В. Григорьева. – 2011. - №1. – URL : http://md.islu.ru/sites/md.islu.ru/files/rar/statya_grigoreva_0.pdf (від 21.10.2011).
26. Шевцова О. Г. Веб квест – один из наиболее эффективных способов применения Интернета для внедрения ролевых игр в обучение [Электронный ресурс]. – Конференция «ИТО-2008». – URL: <http://www.ito.edu.ru/2008/Moscow/III/2/III-2-7656.html> (від 5.04. 2011).
27. Гуревич Р. С., Кадемія О.В. Веб-квест у навчанні: путівник: навчально-методичний посібник / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія,

- О.В. Шестопалюк. – Вінниця: РВВ ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2012. – С. 128.
28. Григорьева И. В. Веб-портфолио как средство формирования медиакомпетентности будущих педагогов (из опыта работы ГОУ ВПО ИГЛУ) // *Образовательные технологии XXI века* / Под ред. С.И.Гудиной, К.М.Тихомировой, Д.Т.Рудаковой. М.: Изд-во Рос. академии образования, 2009. - С. 265-269.
29. Vaughan, J., and T. Estes. *Reading and Reasoning Beyond the Primary Grades*. Boston, MA: Allyn and Bacon, 1986.

Розділ IV.

Методичний конструктор майбутнього вчителя іноземної мови у школі із застосуванням медіаосвітніх технологій з опорою на CD

Медіаосвітня технологія "**Машина часу**" ("**Time Machine**") розвиває фантазію, творчу уяву і мову молодшого школяра. За правилами її учасники повинні спробувати уявити, що станеться, якщо їх улюблені герої з відомих кінофільмів, мультфільмів або серіалів потраплять в іншу історичну епоху чи іншу країну, місто.

Наприклад, під час вивчення теми "Природа і навколишнє середовище" у 3-му класі учні дивляться фрагмент мультфільму "Мадагаскар 3" ("Madagascar 3: Europe's Most Wanted"). Після перегляду вчитель задає учням питання:

- Яких тварин ви бачили у мультфільмі?
- У якому місті були тварини?
- Скажіть, чи є зоопарк у Вашому місті? Якщо ні, чи хотіли б ви мати зоопарк?
- Якби тварини з мультфільму потрапили у ваше місто, куди б вони пішли у першу чергу? Що б вони робили?
- Які б місця з вашого міста ви могли б порекомендувати для відпочинку тварин з мультфільму?

Медіаосвітня технологія "**Журналіст**" ("**Journalist**") спрямована на розвиток мови, фантазії і творчої уяви учнів. Кожному гравцеві видається свій порядковий номер.

Вчитель починає розповідати якусь історію, наприклад:

Once upon a time there was a little Screw. When he was born, he was very handsome, shiny and brand-new. Everybody said about his great future. He would take part in a moon flight. And here is that important day. He is on the spaceship ...

На самому цікавому місці вчитель зупиняється зі словами: "To be continued in the next magazine ... ". Той, у кого в руках цей номер, повинен підхопити нитку сюжету та продовжити розповідь протягом обумовленого часу (наприклад, протягом хвилини).

Потім розповідь переривається словами: "To be continued in the next magazine..." та ін.

Медіосвітня технологія **"Найкращий сюжет для фотографії"** (**"The Best Plot of the Picture"**) дозволяє ознайомити студентів-майбутніх вчителів з поняттями зі світу медіа – сюжетом, композицією, планом, а також допомагає їм працювати над виразністю миміки і жестів, створювати цікаві образи, передаючи характерні особливості зображуваних фотогероїв.

Під час вивчення теми "Оточення" у 4-му класі, гравцям пропонується наступна ситуація: "Imagine that photographers, who were finding a good plot for a long time, saw a good material for their photos. Remember that there is no movement and sounds in photos and the mood of the picture you can show using your mimicry, gestures and poses. Help the photographers to find the best plots".

Відповідно з поставленим завданням гравці повинні, проявляючи вигадку і фантазію, зобразити "сюжетні фотографії". В якості основних персонажів можна вибирати не тільки людей різних професій і віку (продавця, пожежного, бабусю або солідного чоловіка), звірів, птахів (кішку, зайця, півня), а й неживі предмети (каструлю, телефон, книгу тощо).

Ще один варіант цієї гри називається **"Portrait"** (**"Портрет"**). Тут перед гравцями ставиться завдання складніше - передати за допомогою миміки і жестів різний настрій, характерні особливості людини. Всі інші учасники повинні вгадати, що саме хотів передати той чи інший гравець, створюючи свій "портрет".

Медіа-гра **"Ти мені віриш чи ні?"** (**"Do you believe me or not?"**) проводиться з метою розвитку уваги і вміння відрізнити справжню інформацію від неправдивої. Кожному учаснику гри пропонується ряд речень, виголошених ведучим вголос або написаних на аркуші паперу. Кількість і складність речень залежить від віку та підготовленості гравців. Молодшому школяреві можна, наприклад, запропонувати такі висловлювання: "It's hot in winter", "It snows in spring", "Dogs have three eyes" тощо. Читаючи або сприймаючи на слух пропозиції, дитина повинна вгадати, які з висловлювань справжні, а які помилкові. За кожну правильну відповідь гравцям присуджується по одному балу.

На наступному етапі гри можна ускладнити, запропонувавши дитині самій придумати істинні і помилкові вислови для дорослих гравців або влаштувати бліц-турнір, в ході якого гравці по черзі

придумують і озвучують один одному такі висловлювання. Виграє той, хто дасть більше за всіх вірних відповідей.

Медіа-гра, "**Відгадай назву фільму**" ("**Guess the Title of the Film**") розвиває увагу і пам'ять учнів. Для проведення гри необхідно застосувати відеофрагменти з мультфільмів або дитячих художніх фільмів. Задача учасників – вгадати назву переглянутих фрагментів.

Ця гра може мати безліч варіантів. Наприклад, можна ускладнити завдання – вгадувати імена акторів, режисерів, назви літературних творів, за мотивами яких знято мультиплікаційний чи художній фільм. Можна також використовувати не відеозапис, а пантоміму або усну розповідь про фільм (не називаючи імен головних персонажів). Решта учасників по жестах чи усній розповіді намагаються дати вірні відповіді. Перемагає сильніший – той, хто дасть максимальну кількість правильних відповідей.

Не лише на уроках, але й на позакласних заходах, особливо тоді коли вчителі не обмежені 45-хвилинним уроком, можна використовувати медіа-ігри, а саме медіа-гру "**Екранізація**" ("**Screen Adaptation**"). В процесі цієї гри можна інсценувати невеликі фрагменти з фільмів, телевізійних програм, рекламних роликів тощо. Між учасниками розподіляються ролі "режисерів", "операторів", "дизайнерів", "акторів", "гримерів", "ведучих" та "учасників". Перед кожним гравцем в залежності від обраної ролі стоять конкретні завдання:

- "Журналістські" (ведення "телепередач", "інтерв'ю", "репортажів з місця подій");
- "Режисерські" (загальне керівництво процесом "зйомки", підбір "акторів" ("телеведучих");
- "Звукооператорські" (використання шумів, музичного супроводу);
- "Декоративно-художні" (виготовлення і використання декорацій, костюмів);
- "Акторські" (виконання ролей в "відеофільмі", "телепередачі") тощо.

В процесі медіа-гри її учасники зовсім не обов'язково повинні ставити перед собою мету представити закінчені твори медіакультури, що претендують на професійний рівень. Їх головне завдання полягає в знайомстві з процесом осягнення

аудіовізуальної мови, розвитку творчого потенціалу кожного учасника.

Рольова гра-імпровізація "**The News**" ("**Випуск новин**") сприяє ознайомленню дитини з професіями в сфері медіа, а також розвиває творчу уяву і фантазію. На час гри команда перетворюється на "репортерів", "телеведучих", "спеціальних кореспондентів" тощо. "Випуск новин" може бути присвячений найрізноманітнішим темам: власним й родинним, розповідями про новини з життя друзів або про вчорашній проведений вечір. Яку б тему не обрали для випуску, головне, щоб новини були актуальними, правдивими і цікавими.

Наприклад, під час вивчення теми "Дозвілля і відпочинок" у 3-му класі, учням пропонується зробити випуск новин з теми "Гуртки нашої школи".

Медіаосвітня технологія "**Вірні і невірні твердження**" або "**Чи вірите ви ...**"

Ця технологія може застосовуватись на початку уроку. Учні, вибираючи "вірні твердження" із запропонованих учителем описують задану тему (ситуацію, обстановку, систему правил). Наприклад за темою "Подорож", підтема "A Mind Trip to England. Touring London" (5 клас) [4] учням можуть бути запропоновані наступні висловлювання:

- *The weather in London changes very quickly.*
- *It never rains in London.*
- *There are many double-deckers in London.*
- *All taxis in London are yellow.*
- *There is Admiral Nelson's statue in Trafalgar Square. ma in.*

Вчитель просить учнів визначити, чи правильні дані твердження, обґрунтовуючи свою відповідь. Після знайомства з основною інформацією (текст, діалог, відео з даної теми) учні повертаються до даних тверджень і вчитель просить учнів оцінити їх достовірність, використовуючи отриману на уроці інформацію.

Дуже важливим моментом медіаосвітньої технології "**Кластер**" є презентація "нових" кластерів. Завдання цієї форми не тільки систематизація матеріалу, але і встановлення причинно-наслідкових зв'язків між гронами. Предметна область не обмежена, використання кластерів можливо при вивченні найрізноманітніших тем.

Наприклад, під час вивчення теми "Music" (8-й клас) [1], ми хочемо дізнатися як взаємопов'язані між собою смислові блоки: музичні стилі та музичні інструменти. Завданням може стати і укрупнення однієї або кількох "грон", виділення нових. Наприклад: я хочу детальніше розглянути матеріал про особливості музики в Україні. На стадії рефлексії робота з кластерами завершиться. Учитель може посилити цю фазу, надавши учням можливість продовжити дослідження по темі, виконати творче завдання. Прикладом такого кластеру може служити наступний кластер (див рис.3):

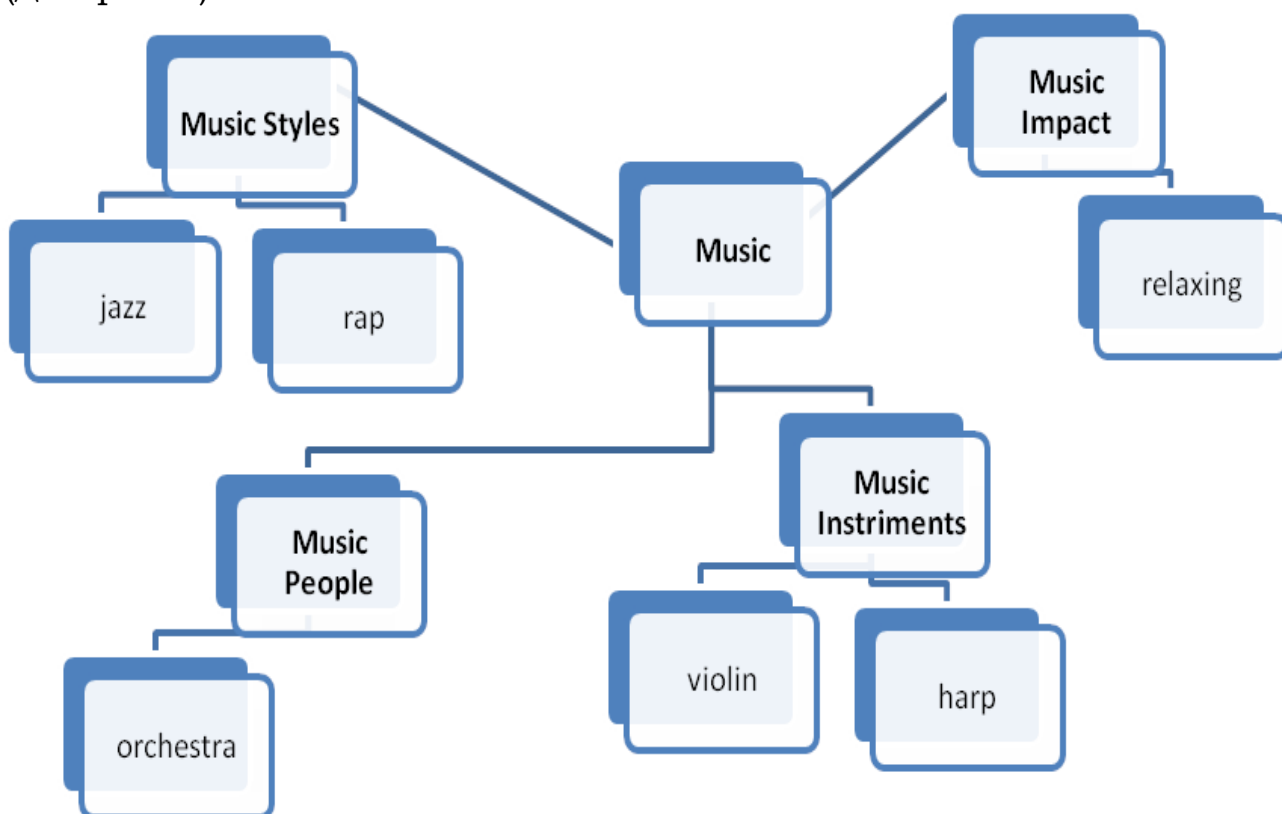

Рис.3

Медіаосвітня технологія "**Метод контрольних запитань**".

Під час вивчення теми "Шкільне життя" у 6 класі [2], вчитель пропонує розглянути проблему небажання дітей ходити до школи: "*Many pupils don't like to go to school.*" і пропонує можливі варіанти її вирішення. Для формулювання рішень учні відповідають на наступні питання:

- How to make school attractive for pupils?
- What should be changed at school?
- What should be teachers like?

- What subjects should be studied and shouldn't be studied at school?

- What is the school of your dream?

Результатом роботи учнів у 8 класі стала наступна відповідь:

"The modern school should include all types of school. It must be free for everybody. Pupils should start education at the age of 6. The teachers should get a high salary and have all necessary for their work. They should be kind to their pupils and well educated people. In every classroom there should be a computer. Religion should be studied too. There should be good sport rooms, rooms for relaxation, school cafes. It will be fine if the music sounds during the break".

Медіаосвітня технологія "Таблиця "Що? Де? Коли? Навіщо?"

Таблиця заповнюється на стадії осмислення по ходу роботи з інформацією.

Хто?	Що?	Де?	Коли?	Навіщо?

Як варіант, замість таблиці можна використати зірку

Who?

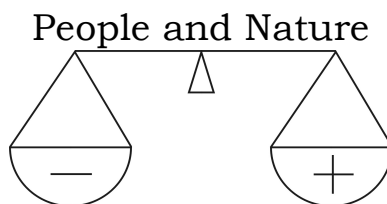
What?

Where?

When?

Why?

На педагогічній практиці, під час вивчення теми "Навколишнє середовище" (9-й клас) [3], студентами-майбутніми вчителями, була застосована медіаосвітня технологія "**Денотатний граф**". Студенти-практиканти попросили учнів позначити роль людини в житті природи ключовими словами-дієсловами.

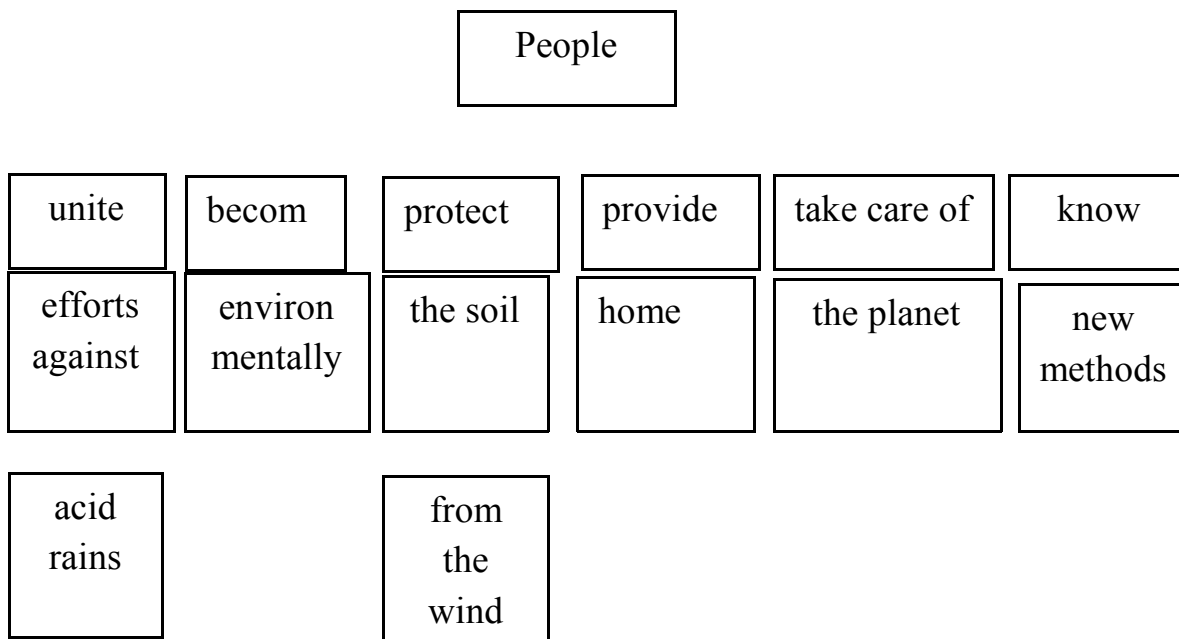

violate	take care
deforest	organize
consume	learn
destroy	know
pollute	become
contaminate	produce

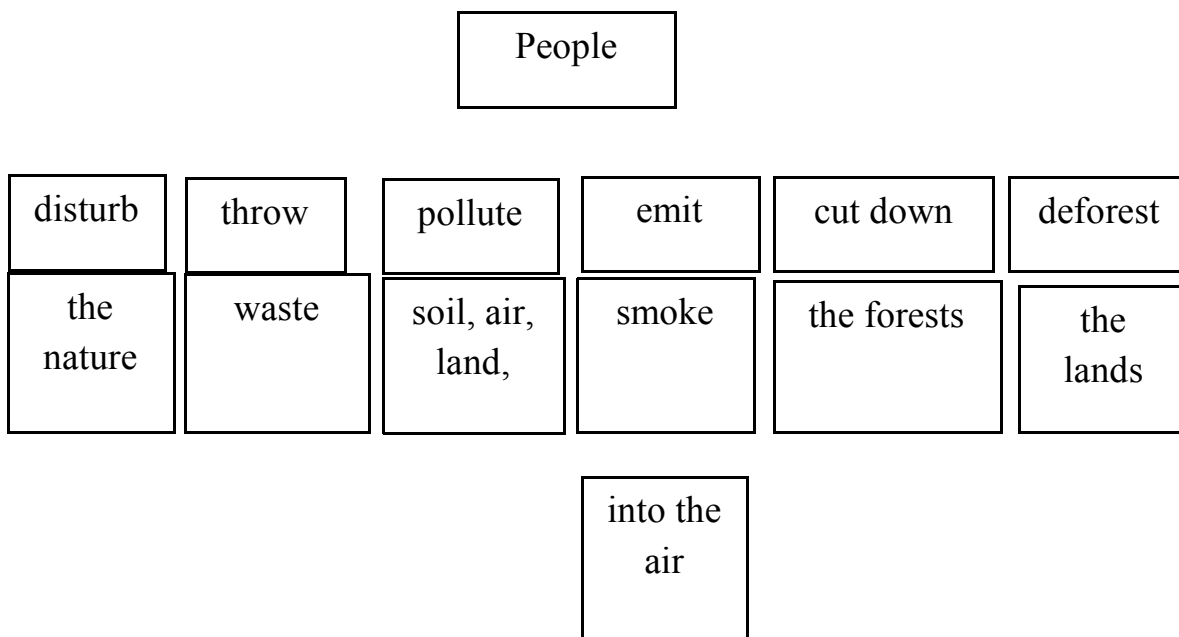
threaten	unite
cut down	protect

Потім, попросили учнів "зважити на терезах" роль людини в житті природи. Учні усно або письмово "наповнюють" шальки терезів інформацією з особистого досвіду, після чого учні читають текст з підручника, виокремлюючи з нього ключові дієслова і продовжують завдання, узагальнюючи наявні загальні уявлення про місце і роль людини в житті природи, учні складають позитивні і негативні денотатні графи, наприклад:

Схема 2: **Позитивний денотатний граф**

Негативний денотатний граф

Ecological and global problems

Після складення таблиці, роботу можна продовжити цитатами або прислів'ями. Учням пропонується вибрати ту цитату, яка з їх точки зору ілюструє взаємини людини і природи, свою думку необхідно обґрунтувати, посилаючись на особистий досвід або на матеріал підручника. Наприклад:

"The famous balance of nature is the most extraordinary of all cybernetic systems. Left to itself, it is always self-regulated."

- **Joseph Wood Krutch**
(1893-1970), *Saturday Review*, June 8, 1963.

"Until man duplicates a blade of grass, nature can laugh at his so-called scientific knowledge."

- **Thomas Edison**

, away, from men and towns,
wild wood and the downs, --
silent wilderness,
the soul need not repress
ic."

- **Percy Bysshe Shelley**, (1792-1822),
"To Jane, The Invitation," c.1820

"Earth provides enough to satisfy every man's need, but not every man's greed."

- **Mohandas K. Gandhi** quoted in EF Schumacher,
Small is Beautiful.

Медіаосвітня технологія "**Асоціації**".

Під час вивчення теми "Покупки" (у 5-му класі) [4] учням пропонується ряд слів:

- a chair, a lamp, a hat, wind.
- a fridge, a loud speaker, a tape, a TV set.

Завдання: У двох групах скласти речення, використовуючи всі слова.

Як результат, учні можуть скласти наступні речення:

Результат роботи 1 групи: Yesterday I bought a chair in a form of a hat with a ventilator on the right and a lamp under the chair.

Результат роботи 2 групи: Yesterday I bought a fridge with a loud speaker which informs about condition.

Медіаосвітня технологія "**Переплутані логічні ланцюги**" – це форма роботи в процесі розвитку критичного мислення аудиторії на прикладі роботи з екранним медіатекстом (наприклад, з фільмом). Ця технологія зазвичай застосовується в роботі з групою. Вчитель виписує п'ять-шість окремих подій (наприклад, з переглянутого фільму), причому поміщає кожен на окремий лист. Листи перетасовуються і виставляються на край дошки. Групі пропонується відновити правильний порядок подій. Коли аудиторія приходить до єдиної думки, вчитель просить їх звернути пильну увагу на повторний перегляд ключових фрагментів з фільму з тим, щоб було ясно, чи правильно виконано завдання. Можливий і ще один варіант даного завдання, що полягає в моделюванні можливих ситуацій при зміні ходу ключових подій медіатексту.

Наприклад, під час вивчення теми "Свята та традиції: Різдво" (6-й клас) [2], учням пропонується переглянути фрагмент відео,

про святкування Різдва у Британії, та поставити події у правильній послідовності:

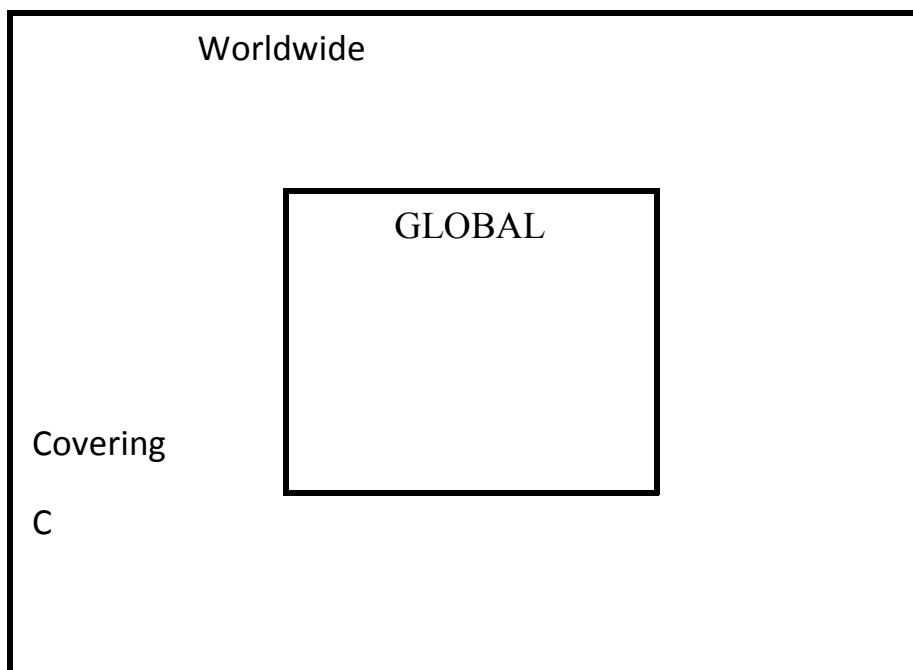
1. Stephen meets Ashlie, who is ice-skating.
2. Stephen has a go at ice-skating.
3. Ash leaves Stephen to go and buy a present.
4. Stephen decorates the Christmas tree.
5. Stephen and Ash go to a Christmas market.
6. Stephen and Ash eat some mince pies.
7. Stephen buys some Christmas tree decorations.
8. Stephen and Ash hang up their Christmas stockings.

Медіаосвітня технологія "**Концептуальне колесо**".

Метою теми "Global Problems" у 9-му класі [3] є виявлення причин, масштабу та наслідків різноманітних глобальних проблем у сучасності на основі знань учнів про місце і роль людини в житті природи і смислового аналізу слів "проблема" і "глобальна". Найбільш ефективно тут використовувати прийом "Концептуальне колесо".

На початку уроку учням пропонується підібрати синоніми до слова "global" і вписати їх у сектори "колеса".

Після заповнення "концептуального колеса", учні читають текст параграфу підручника, який ділиться на уривки, кожен з

яких присвячений певній проблемі та шляхи її вирішення. Робота проводиться в групах з 4-5 чоловік, які спільно досліджують певну проблему.

Most of the talk these days is about global warming. A major report on global warming has warned that average world temperatures may rise by several degrees in the next century, due to the build-up of "greenhouse gases" in the Earth's atmosphere. As the Earth gets hotter, the ice caps and glaciers may melt and sea levels may rise. It's time for action before we're all sunk! Let's become environmentally-educated.

(the National Geographic)

Are the trees threatened only by pollution? Is deforestation caused by pollution? In many parts of the world people are to blame for that. The great rainforests of Asia and South America are being destroyed for firewood and building material. People do not realize that a forest is more than a collection of trees. It's a complex community of plant and animal life. Trees are important because they provide home for many other plants and animals too. They protect the flowers which grow on the forest floor, provide food for insects, reptiles, birds and mammals. They protect the soil from the wind and the rain. Most important of all – the forests are the lungs of the planet. They produce the oxygen which we breathe.

Man's unrestricted cutting of trees disturbs the natural balance. Something must be done.

(The Mirror)

Every year more and more plants and animals disappear never to be seen again. In many lakes and rivers fish are dying and some lakes have no fish at all.

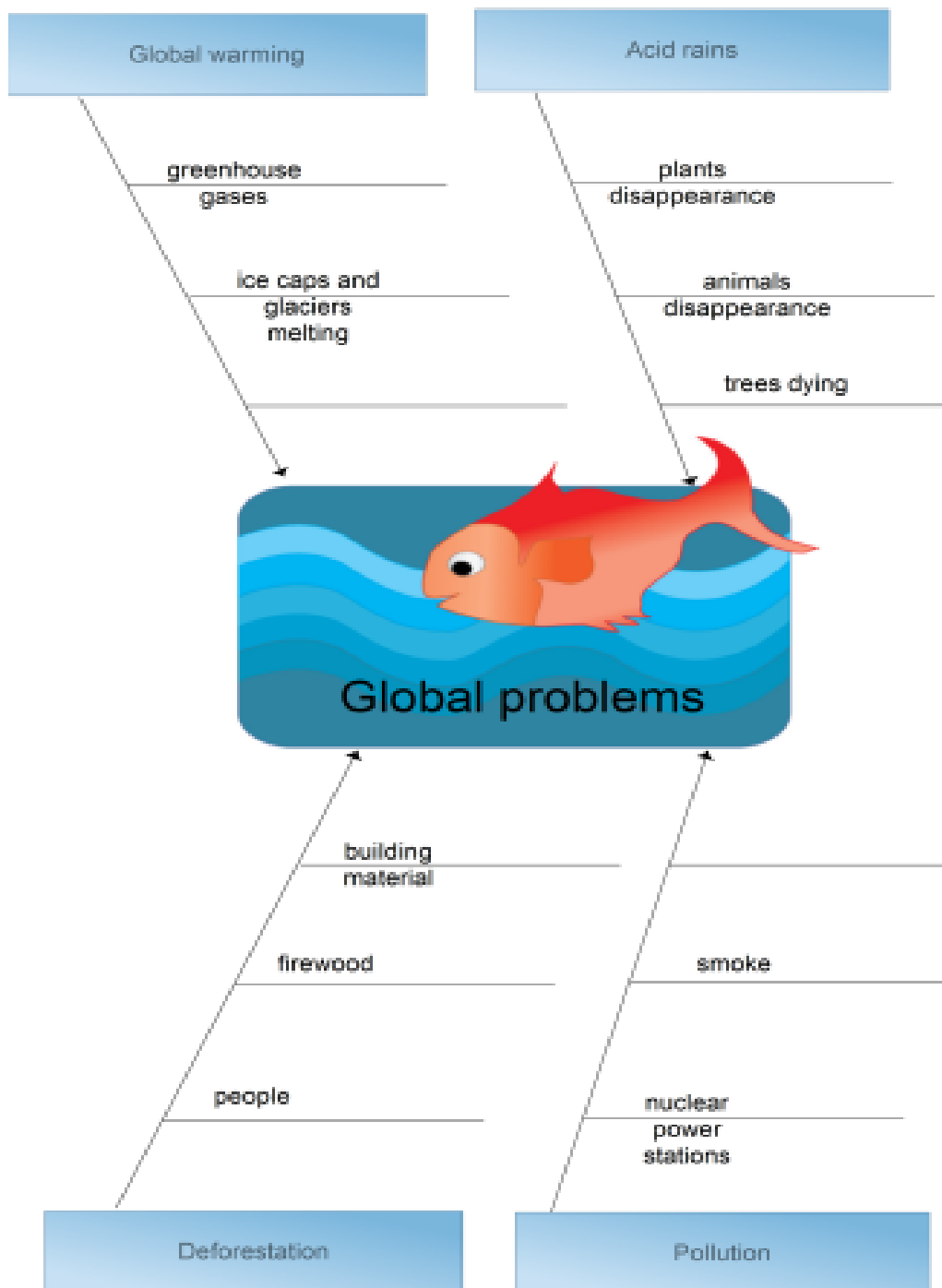
Trees are also in serious danger. This new danger attacks all trees like oak, beech and birch as well as fir tree and pine. First the branches turn yellow and brown. Then the trees' needles or leaves fall. The roots and the trunk shrinks. Finally the trees die.

What is killing fish and trees? The problem is acid rains. Factories, power stations and cars emit tons of smoke into the air. The smoke contains substances which mix with water vapour in atmosphere and form acid. Sunlight turns these acids into poisonous oxidants which fall in rain. The wind carries the poisonous substances from one country to another. It must be stopped. If people of the world don't unite their efforts against acid rains, trees and fish will die and we will too.

(The Times)

На цій же стадії доцільно використати ще одну медіаосвітню технологію – технологію "**Fishbone**", завданням якої є на верхніх "кістках риби" сформулювати проблему, а на "нижніх кістках" скелета риби - зафіксувати факти, що підтверджують існування цієї проблеми.

Кожна група презентує іншим групам результати своєї роботи, які виносяться на загальну схему.

Медіаосвітню технологію **"Wordcloud"** ("Хмара з слів"), доцільно використовувати на уроках з іноземної мови для:

- **Введення у тему уроку.**

Подивіться на "Хмару з слів" зроблену з ключових слів заняття та згадайтеся, що ви будете вивчати на цьому уроці, наприклад:

- **Порівняння різних газет.**

Перегляньте одну і ту ж саму статтю в широкоформатний і бульварній газеті (або на веб-сайті) та порівняйте "Хмари з слів", зроблені з цих газет, чим вони відрізняються? Чи відрізняються слова?

На педагогічній практиці, у 9-му класі під час вивчення теми "Засоби масової інформації (телебачення і радіо, програми, ведучі, улюблена радіо-/телепередача)" [3], студенти запропонували учням порівняти статті про найкращі фільми 2012 року з відомої щоденної американської газети "The New York Times" (<http://www.nytimes.com/2012/12/16/movies/a-o-scotts-25-best-films-of-2012.html?ref=arts/>) та розважального сайту A.V. Club (<http://www.avclub.com/articles/best-films-2012,82513/>).

Для повторення вивченої лексики та для поповнення словникового запасу учні самостійно можуть створювати свої власні "Хмари з слів" і користуватися ними надалі.

- **Презентація.**

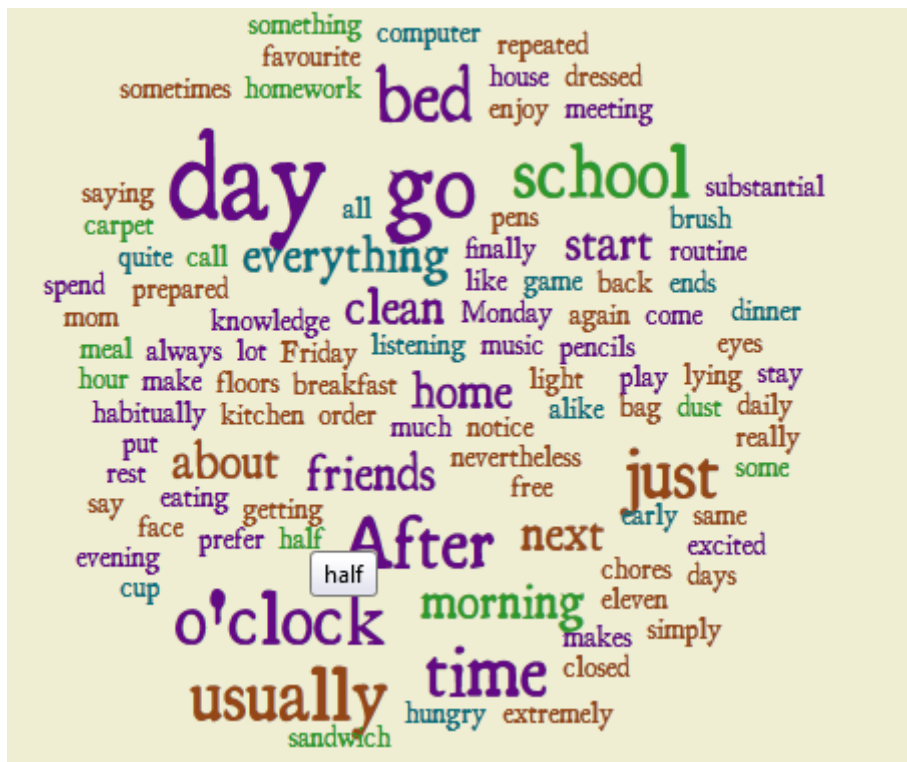
Під час презентації певної теми, учням не дозволяється користуватися особистими записами крім "Хмари з слів" даної теми для підказки.

- **Заохочення до креативного письма.**

Обираючи ключові слова з "Хмари з слів", напишіть про що буде медіа текст.

- **Перетворення твору у постер (плакат).**

Учнівські письмові роботи (твори) можуть бути перетворені в "Хмару з слів" та показані в класі. Інші учні, поглянувши на "Хмару з слів" свого товариша, можуть розповісти, про що написана його письмова робота. Наприклад: Мій робочий день (My Daily Routine).

Медіаосвітня технологія "**Парний мозковий штурм**" полягає у тому, що парам учнів пропонується скласти список того, що вони знають або думають з досліджуваної теми. Для цього завдання встановлюється жорсткий ліміт часу – зазвичай п'ять хвилин. Парний мозковий штурм особливо ефективний для учнів, яким важко висловлювати свою думку перед великою аудиторією. Найчастіше, обмінявшись думками з товаришем, такий учень

почуває себе більш впевнено і легше виходить на контакт з усією групою. Крім того, робота в парах дозволяє висловитися набагато більшому числу учнів.

В кінці заняття, на стадії осмислення може застосовуватися "**Парне підведення підсумків**". Пари, які проводили мозковий штурм, готуючись до читання тексту, перегляду фільму або телепередачі, можуть тепер повернутися до своїх записів і порівняти, які міркування у них були до, і які з'явилися після завершення обговорення твору медіакультури.

Медіаосвітня технологія "**Концептуальна таблиця**" корисна, коли передбачається порівняння трьох і більше аспектів чи питань. По горизонталі розташовується те, що підлягає порівнянню, а по вертикалі – критерії, за якими порівняння відбувається.

	Категорія порівняння	Категорія порівняння	Категорія порівняння	Категорія порівняння
Персоналії факти				
Персоналії факти				
Персоналії факти				

Концептуальна таблиця:

- складається для аналізу проблеми;
- використовується для систематизації інформації, виявлення суттєвих ознак досліджуваних явищ, подій;
- представляє собою матрицю, складання якої дає можливість більш чіткого порівняльного аналізу (якщо необхідно розглядати кожен з досліджуваних процесів, об'єктів або явищ більш детально) або комплексної оцінки (в тому випадку, коли розглядаються процеси, об'єкти, явища або події вивчаються як складові єдиної проблеми, події, об'єкта, процесу або явища);
- допомагає намітити напрямки досліджень;
- допомагає у виборі ключових словосполучень для пошуку інформації в Інтернеті.

Наприклад, під час вивчення теми "Світ навколо тебе" у 10 класі, під час читання тексту "Tips for Foreigners" [5, с. 255-259], у

якому жителі різноманітних країн описують свої країни, на стадії рефлексії була створена концептуальна таблиця, для того, що б показати як географічне розміщення може впливати на характерні ознаки людей.

	Size	Climate	Population	Physical Geography
Alison Drane, Great Britain				
Bob Farrison, The USA				
Clara Thompson, Australia				
Mykola Kalach, Ukraine				

Медіаосвітня технологія "**Товсті і тонкі питання**" може бути використаний на будь-який з трьох фаз уроку: на стадії виклику – це питання до вивчення теми, на стадії осмислення – спосіб активної фіксації питань під час читання, слухання, при міркуванні – демонстрація розуміння пройденого матеріалу.

Таблиця "Тонкі і товсті питання"

"Товсті" питання	"Тонкі" питання
Ті питання, на які передбачається розгорнута "довга" відповідь.	Ті питання, на які передбачається однозначна "фактична" відповідь.
Наприклад: <ul style="list-style-type: none"> – Give 3 reasons why ...? – Explain, why ...? – Why do you think ...? – Why do you consider ...? – What is the difference ...? – Let's imagine, what if ...? – What if ...? 	Наприклад: <ul style="list-style-type: none"> Who? What? Where? Will it ...? Can it ...? What is the title ...? Do you agree? Is it true?

Під час роботи з таблицею в праву колонку записуються питання, які вимагають простої, односкладної відповіді, у ліву колонку – питання, які вимагають розгорнутої відповіді.

Проілюструємо цю технологію на прикладі фрагменту уроку під час вивчення теми "Сім'я" у 10 класі. На стадії рефлексії після вивчення тексту "What Makes a Family" [5; с.25-28] учням дається завдання скласти 3-4 "тонких" і "товстих" питання, занести їх в таблицю, а потім, працюючи в парах, вибрати найцікавіші, які можна задати усьому класу. У зошитах з'явиться наступний запис:

Товсті питання	Тонкі питання
<ul style="list-style-type: none"> - Give three reasons how to avoid conflicts in your family? - Explain why do children often feel lonely and neglected? - Explain what family values do you appreciate? 	<ul style="list-style-type: none"> - Do you get along well with your brothers and sisters? - Do you share responsibilities in your family? - Do you agree that family conflicts should be resolved in a peaceful way?

"Товсті" і "тонкі" питання мають бути оформлені у вигляді таблиці, що є основою для обміну думками, написання есе, досліджень, дискусій тощо.

Медіаосвітня технологія "**Сікквейн**".

Під час вивчення теми "Сім'я та друзі" у 10 класі [5], учням пропонується завдання у групах скласти свій сікквейн на тему: "Relationships in the family".

Наприклад:

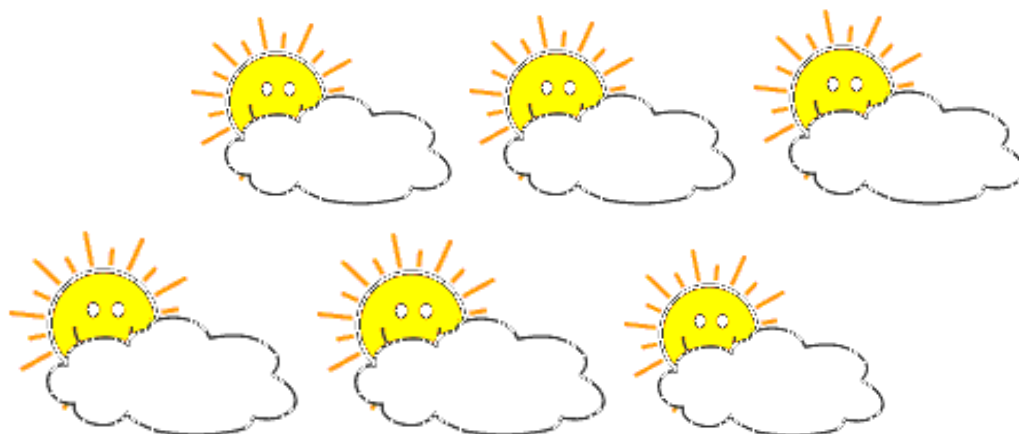
Close-knit family
Caring and unavoidable
Contribute, share and resolve
Unique, respected, perfect, bright
One-for-all-and-all-for-one

Медіаосвітня технологія "**Медіаосвітній квест**" використовувалася під час педагогічної практики у школі, у 10 класі, під час вивчення теми "Travelling" [5]. Учням було запропоновано пройти Веб-квест "Create a Travel Brochure"

<http://www.beth.k12.pa.us/schools/wwwclass/kgrammes/kgvebquest/kgvebquest.htm#intro>

Create a Travel Brochure

A Web Quest :**The Sky's the Limit**

У **вступі** учням було оголошено, що один учасник і три його однокласники були обрані засновниками нової компанії під назвою "Немає межі". Ця маркетингова компанія для тих людей, які люблять подорожувати, але не мають часу, ресурсів, або, можливо, енергії, щоб досліджувати місцевість, по якій вони хотіли б подорожувати.

Першим **завданням** було необхідно створити зразок продукту: "Немає межі", який буде використовуватись для реклами своїх послуг. Четвірка учасників буде займатися розробкою та створенням унікальної брошури подорожей за допомогою сайтів в Інтернеті. У цій брошурі буде загальна інформація про обраний пункт призначення, області історичних і рекреаційних інтересів та вибір туристичних пакетів. Крім того, брошура має містити фотографії і зображення.

У процесі мозкового штурму учням потрібно було прийняти рішення про напрямки подорожей, розподілити функції кожного члена групи, які повинні бути виконані, завдяки опису роботи, яка супроводжує цю роль.

Учням було запропоновано 4 ролі, серед яких є **Посол**, функції якого полягають у наданні документів, детальної карти призначення: географічної, демографічної, екологічної, опису населення і прогнозу погоди, списку великих міст, мови, релігій та свята, що відзначаються, інформації про уряд і культуру та валюту; **Історик/Екскурсовод** відповідає за коротку історію місця призначення. Історик повинен дослідити історичні місця, мати карту та короткий опис значущості кожного історичного місця, список можливих екскурсій, які пропонують туристам

можливість побачити сайт, прайс-лист і розклад турів; **Режисер відпочинку** відіграє важливу роботу, адже він повинен дослідити і визначити наступне: назви і розташування областей, що представляють інтерес (відпочинок, їдальня тощо), карти, розклади, ціни, будь-які інші конкретні вказівки або обмеження для супроводу діяльності; **Турагент** повинен ходити по магазинам і знайти найкращі ціни на транспортування до місця призначення, транспортування в пункт призначення (прокат автомобілів, метро, автобус та ін.), розміщення, проживання тощо. Крім того, турагент повинен запропонувати різні пакети для різних розмірів гаманця. Турагент повинен мати на увазі доходи та інтереси подорожуючих.

Після того як всі ролі були розподілені, кожен член групи повинен відвідати дані веб-сайти, у розділі "**Ресурси**" і почати збирати всю інформацію та зображення, за які він чи вона несе відповідальність. Як тільки вся інформація була зібрана, учасники групи повинні зібратися разом та обмінятися інформацією, яку вони зібрали та розпочати створення брошури. Група може виготовити брошуру двома способами. Це може бути брошура виготовлена на папері, або можна скористатися технологіями доступними для учнів і створити її в електронному вигляді.

При виставленні **оцінок**, кожному члену групи буде виставлена і окрема оцінка, і оцінка для цілої групи, відповідно до виконання його/її роботи, якості матеріалів, включених в брошуру, змісту, творчості, акуратності. Групова оцінка буде залежати від зовнішнього вигляду, кінцевого продукту, спільних зусиль, відповідність виконання проекту критеріям.

Питання для самоконтролю:

1. У чому особливість медіаосвітньої технології "Машина часу"?
2. Які сучасні мультфільми та кінофільми Ви можете запропонувати для технології "Вгадай назву фільму"?
3. Які сучасні теми для випуску новин Ви можете запропонувати для гри-драматизації "The News" ("Новини")?
4. У чому особливість медіаосвітньої технології "Денотатний граф"? У чому відмінність позитивного денотантного графа від негативного?
5. У чому особливість медіаосвітньої технології "Медіаосвітній квест"?

Література до розділу:

1. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В. English. Your English Self: Підручник для 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів (7-й рік навчання). – К.: Наш час, 2008. – 208 с.
2. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В. English smart: (книга, зошит, методика) для 6-го класу спеціалізованих навчальних закладів. – К.: Наш час, 2007. – 270 с.
3. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В. Підручник для 9-го класу загальноосвітніх навчальних закладів (8-й рік навчання) / І. В.Калініна, І. В. Самойлюкевич. – К.: Наш час, 2009. – 272 с.
4. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В. English Smart: Підручник для 5-го класу спеціалізованих навчальних закладів. – Х.: Світ дитинства, 2005. – 232 с.
5. Калініна Л. В. Your English Self: Підручник для 10-го класу загальноосвітніх навчальних закладів/ Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич. — К.: Наш час, 2010. – 367 с.

Список рекомендованных джерел:

1. Колесниченко В.А. Медиаобразование на материале телевидения (канадский опыт)//Преподаватель высшей школы в XXI веке. Сб.4. Таганрог: Изд-во Таганрог. радиотех. ун-та, 2006. С.141–145.
2. Медиаобразование сегодня: содержание и менеджмент/Под ред. А.В.Федорова. М.: Изд-во Гос. ун-та управления, 2002. 79 с.
3. Мурюкина Е.В. Медиаобразование старшеклассников на материале кинопрессы (практический аспект)//Образовательные технологии XXI века/Ред. С.И.Гудилина, К.М.Тихомирова, Д.Т.Рудакова. М.: Изд-во Ин-та содержания и методов обучения Российской Академии образования, 2006. С.59-62.
4. Новикова А.А. Методика проведения медиаобразовательных занятий, интегрированных в курс английского языка//Образовательные технологии XXI века/Ред. С.И.Гудилина, К.М.Тихомирова, Д.Т.Рудакова. М.: Изд-во Ин-та содержания и методов обучения Российской Академии образования, 2006. С.82-85.
5. Новикова А.А. Технология веб-квестов как средство развития медиаграмотности учащихся//Журналистика в 2005 году: трансформация моделей СМИ в постсоветском пространстве. М.: Изд-во МГУ, 2006. С.537-539.
6. Новикова А.А. Технология веб-квестов как средство развития медиаграмотности учащихся//Инновационные образовательные технологии. 2006. N 1. С.108-111.
7. Столбникова Е.А. К вопросу медиаобразования в вузе на материале рекламы//Ребенок в современном мире. Государство и дети. СПб: Изд-во СПб гос. пед. ун-та, 2005.
8. Столбникова Е.А. Развитие критического мышления студентов педагогического вуза в процессе медиаобразования. Таганрог: Изд-во Кучма, 2006. 160 с.
9. Фатеева И.А. Журналистское образование в России: теория, история, современная практика. Автореф. дис. ... докт. фил. наук. Екатеринбург, 2008. 43 с.
10. Фрайфельд Е.Б. Художественный фильм как средство профессионально-личностного развития студентов при изучении иностранного языка в высшей школе. Автореф. дис. ...канд. пед. наук. Н.Новгород, 2006.

11. Харлампьева Т.В. Формирование критического мышления студентов вуза как средства их защиты от негативных информационных воздействий в профессиональной деятельности. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. Челябинск, 2009.
12. Хижняк И.М. Профессиональная подготовка будущих учителей иностранного языка на основе использования технологии медиаобразования. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. Пенза, 2008.
13. Чельшева И.В. Основные этапы развития медиаобразования в России: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. Воронеж, 2002.
14. Черняновская Т.В. Психологические особенности интереса молодежи к фильмам ужасов и мистики. Автореф. дис. ... канд. психол. наук. Тамбов, 2003.
15. Чикирис А.Г. (2007). Телевизионное вещание: Формирование зрительского восприятия. Автореф. ... канд. искусств. М., 2007.
16. Чичерина Н.В. Концепция формирования медиаграмотности у студентов языковых факультетов на основе иноязычных медиатекстов. Автореф. дис. ... д-ра педаг. наук. СПб., 2008.
17. Шергова О.Б. Медиаобразование и журналистика (коммуникативные и лингвистические компоненты). Автореф. дис. ... канд. филол. наук. М., 2010.
18. Шипнягова Е.Я. Формирование готовности будущих педагогов к интеграции медиаобразования в образовательный процесс школы. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. Оренбург, 2003.

Навчальне видання

Іць Світлана Вікторівна

**Педагогічні медіатехнології у професійній підготовці
майбутнього вчителя іноземної мови**

Навчально-методичний посібник

Надруковано з оригінал-макета автора

Підписано до друку 11.02.13. Формат 60x90/16. Папір офсетний.

Гарнітура Bookman Old Style. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 6.2. Обл. вид. арк. 4.3. Наклад 300. Зам. 226.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ЖТ №10 від 07.12.04 р.
електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua

